

Budget 2025

och ekonomiplan 2026–27

Styrande dokument – Budget

Beslutsdatum
30.10.2024

Giltighetstid
Tills vidare

Diarienummer
MHSTAD/99/2024

Fastställd av
Stadsfullmäktige

Dokumentansvarig
Ekonomichef

Omfattar
Stadsövergripande

Innehållsförteckning

Stadsdirektörens inledning.....	3
Mål för mandatperioden 2025–28	4
Omvärldsanalys	5
Ekonomisk översikt.....	6
Grunder för budget 2025 och ekonomiplan 2026–27	10
Resultaträkning.....	11
Finansieringsanalys.....	11
Årsbidrag	12
Avskrivningar och nedskrivningar	13
Investeringar.....	13
Finansiella intäkter och kostnader	13
Personal	14
Tidsplan över planering och utbyggnad av Mariehamn	15
Stadsledningen	16
Bildningsnämnden.....	19
Kultur- och fritidsnämnden	23
Äldreomsorgsnämnden	25
Stadsmiljönämnden.....	27
Investeringar.....	31
Ekonomiska styrprinciper	40

Stadsdirektörens inledning

Den ekonomiska situationen i staden ser betydligt bättre ut idag än vad den gjorde för ett år sedan. Detta trots att svårigheterna med att uppskatta stadens inkomster kvarstår. Beräkningarna bygger på Finlands kommunförbunds prognos kompletterad med vår egen prognos i kombination med en långsiktig trendlinje över skatteutvecklingen. Svårigheterna förstärks av att vårdreformen i riket medför förskjutningar mellan statlig och kommunal beskattningen.

Utvecklingen i Mariehamn ligger fast i enlighet med stadens vision Mariehamn 2040. För att få en tydligare koppling mellan visionen och de årliga budgetarna med verksamhetsplaner kommer strategidokument som fyller gapet mellan vision och budget utarbetas. Det ska därmed bli tydligare hur de årliga budgetarna styr mot visionen. Styrande för det strategiska arbetet är naturligtvis även de av stadsfullmäktige fastställda målen för mandatperioden 2025–2028; 1) Kvalitet i stadens service, 2) Delaktighet för alla samt 3) Utvecklingsfokus.

Stadsledningen nya organisation med tre staber fastställdes under hösten 2023. Därefter har personalen jobbat med att utveckla samarbetet mellan staberna i syfte att tydliggöra stadslednings uppdrag som styrande, vägledande och stöttande i förhållande till sektorerna. Inom utvecklingsstaben har man utvecklat en funktion för att administrera utvecklingsprojekt inom ramen för en portföljförvaltning. Ett etablerat system för administration av olika projekt används där ett starkt fokus ligger på en nyttorealisering inom projekten. Budgeten innehåller ett förslag om att 500 000 euro avsätts för olika utvecklingsprojekt huvudsakligen inom sektorerna. Medlen kanaliseras genom utvecklingsprojekt som administreras av utvecklingsstaben.

Utredningar om att samla stadens fastighetsbestånd under en huvudman respektive fastighetsavdelningens framtida organisatoriska struktur och placering inom staden sker under hösten och vintern. Därefter föreligger ett tillräckligt underlag för att fatta beslut om fastighetsavdelningens framtida organisatoriska placering inom staden.

Mariehamn står inför stora investeringar inom fastighetsbeståndet de kommande åren. Projektering av stadshusets och Övernäs skolas renovering fortsätter respektive påbörjas under år 2025. Parallellt drivs utredningen om ett kommande demenscenter. För att fastighetsavdelningen ska ha förmåga att genomföra dessa stora projekt samtidigt som avdelningens löpande verksamhet sköts, föreslås att avdelningen tillförs resurser. Stadshusets renovering sker så att betydligt fler arbetsplatser skapas i byggnaden. Det ger förutsättningar för att koncentrera stadens administrativa personal till stadshuset. Förutsättningarna för och konsekvenserna av en sådan förändring behöver utredas närmare.

Inom Mariehamn drivs för närvarande flera digitaliseringsprojekt, varav flera sker i samråd med andra kommuner eller kommunalförbund. För att få större volym i sådana projekt och förhoppningsvis därmed mer gynnsamma priser vid kommande upphandlingar, eftersträvar staden att utveckla samarbetet med andra kommunala aktörer.

Mariehamn utsågs i våras till årets stadskärna i Finland. Motiveringen till utnämningen var främst det målmedvetna samarbete som sedan flera år har pågått med Ålands Näringsliv inom ramen för projektet City Mariehamn. Syftet med arbetet har varit att staden tillsammans med näringsidkarna, fastighetsägarna och invånarna strävar för att skapa ett mer livskraftigt och attraktivare centrum i staden, och därigenom öka stadens centrums attraktionskraft och förstärker Mariehamns roll som Ålands motor.

Arne Selander
Stadsdirektör

Mål för mandatperioden 2025–28

Mål 1: Kvalitet i stadens service

Indikatorer

1. Andelen som i medborgarundersökning anger att staden sköter sina verksamheter bra eller ganska bra ökar från 89 procent år 2023.
2. Andel som i medborgarundersökningen uppger att det tycker att skötsel av gator- och vägar i staden fungerar bra eller ganska bra ökar från 76 procent år 2023.
3. Andel som i medborgarundersökningen uppger att de tycker att stadens arbete för att främja det lokala kulturlivet är ganska bra eller mycket bra ökar från 52,3 procent år 2023.
4. Den äldre befolkningens möjligheter att bo hemma förbättras så att andelen av befolkningen 75 + som bor hemma ökar från 91,1 procent år 2022 till att närma sig riksgenomsnittet på 93 procent.

Mål 2: Delaktighet för alla

Indikatorer

5. Andel som i medborgarundersökningen anger att invånarna i staden till stor del eller till viss del har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter ökar från 66 procent år 2023.
6. Valdeltagandet i kommunalval ökar från 60,4 % år 2023.
7. Andelen personal som deltar i stadens medarbetarundersökning ökar till minst 75 procent.

Mål 3: Utvecklingsfokus

Indikatorer

8. Ökningen av invånare under mandatperioden 2024–2027 överstiger 200 personer.
9. Antalet företag med hemort i Mariehamn ökar från 1 067 per den 31.12.2022.
10. Årsomsättningen inom City Mariehamn-området (79 743 637 euro under perioden oktober 2022 – september 2023) ökar mera från 2023 till 2027 än ökningen av konsumentprisindex för samma tid.
11. Den digitala mognaden i staden ökar från 51 % år 2023.
12. Finansiering av stadens drift och investering genom externa understöd och bidrag ökar under mandatperioden jämfört med 6 449 757 euro (baserat på preliminära bokslutsuppgifter till den del som avser 2023) under mandatperioden 2019–2023.
13. Den outnyttjade stadsplanerade byggnadsrätten aktiveras.
14. Andel elever i årskurs 8–9 som i enkät hälsa i skolan uppger att de rör på sig minst en timme per dag ökar från 18,9 procent år 2023 till över riksgenomsnittet på 25,4 procent år 2023.

Omvärldsanalys

Hösten 2023 hade världen kämpat för att undvika en global recenssion och Finland förväntades i slutet av året vara i tillväxt för att sedan år 2024 inträda i en period av svag tillväxt. Återhämtningen har låtit vänta på sig. Finlands BNP minskar under 2024 med 0,2 procent, landets ekonomi förblir därmed den sämst presterande i euroområdet, men förväntas därefter komma igång så att tillväxten blir 1,4 procent 2025 och sedan 1,3 procent 2026. Det nationella budgetunderskottet förblir på 3 procent fram till år 2026 då skuldsättningsgraden förväntas ligga på 83 procent.

Arbetslösheten ökar lite under 2024 för att sedan åter sjunka under 2025. Den strukturella arbetslösheten löses inte av tillväxt och efterfrågan på arbetskraft. Nettoinvandringen i Finland har varit ovanligt stor både 2023 och 2024 vilket lett till att befolkningen i arbetsför ålder ökat för första gången på länge. Likväl är befolkningsprognoserna utmanande. Finlands befolkning förväntas minska från 2033. Sveriges befolkningsprognos har indikerat en fortsatt positiv befolkningsutveckling men ett trendbrott visar att barnafödandet är betydligt lägre än väntat vilket får konsekvenser också för befolkningsutvecklingen i Sverige. Färre barn ställer behov av resurser och svårigheter att rekrytera personal till först daghem och därefter skola i ny dager. Mariehamns befolkning är fortfarande sakta ökande. Alla kända prognosscenarion talar för att stadens befolkning kommer att fortsätta öka något. Med ett negativt födelsenetto är tillväxten beroende av inflyttning men konkurrensen om invånare blir allt hårdare.

Ett ansträngt säkerhetsläge med fortgående krig både i Ukraina och i Mellanöstern samt ökande medvetenhet om risker för hybridhot har lett till säkerhetsupptrappningar även i enskilda organisationer och verksamheter. Behovet av säkra och hållbara lösningar som garanterar att verksamheten kan säkerställas även under exceptionella omständigheter och yttre påverkan ställer stora krav på en ansvarsfull hantering av säkerhetsfrågor och system.

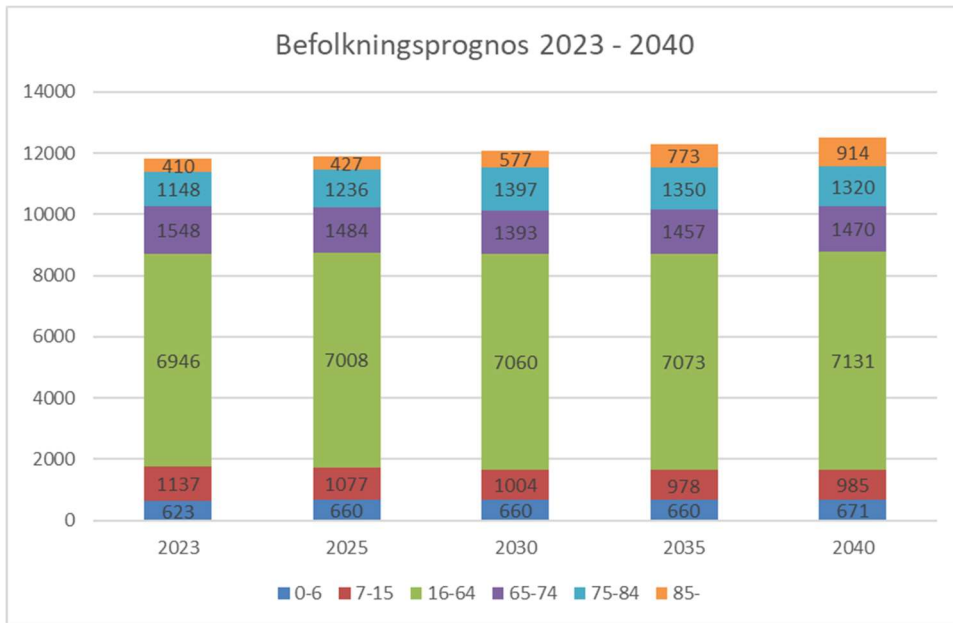
Om 2023 var året då AI verkligen tog fart, så anses 2024 bli året då tekniken börjar påverka verksamheter och vardagsliv på allvar. De nya AI-verktygen omformar möjligheterna för teknikleverantörer, vilket ställer krav på innovativa lösningar samt kompetens och etiska riktlinjer.

Ekonomisk översikt

Sysselsättning

I september var det relativa arbetslöshetstalet 6,6 procent i Mariehamn, det är en 1,0 procentenhet högre än september 2023. Antalet arbetslösa var 378 fördelat på 52 personer under 25 år, 250 personer i åldern 25–54 år och 76 personer som var 55 år och äldre. (Källa ÅSUB; Arbetsmarknad 2024:10)

Befolkningsutveckling

Invånarantal med årlig förändring i procent

Invånare i Mariehamn	År	Prognos										Budget		Plan	
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Invånarantal 31 december		11 479	11 461	11 565	11 677	11 743	11 679	11 705	11 742	11 757	11 812	11 871	11 910	11 950	11 990
Årlig förändring (< 0,0 % => 1,0 %)		-	-0,2 %	0,9 %	1,0 %	0,6 %	-0,6 %	0,2 %	0,3 %	0,1 %	0,5 %	0,5 %	0,3 %	0,3 %	0,3 %

Dotterbolagen

I budgeten ingår ingen förväntad dividend från dotterbolag.

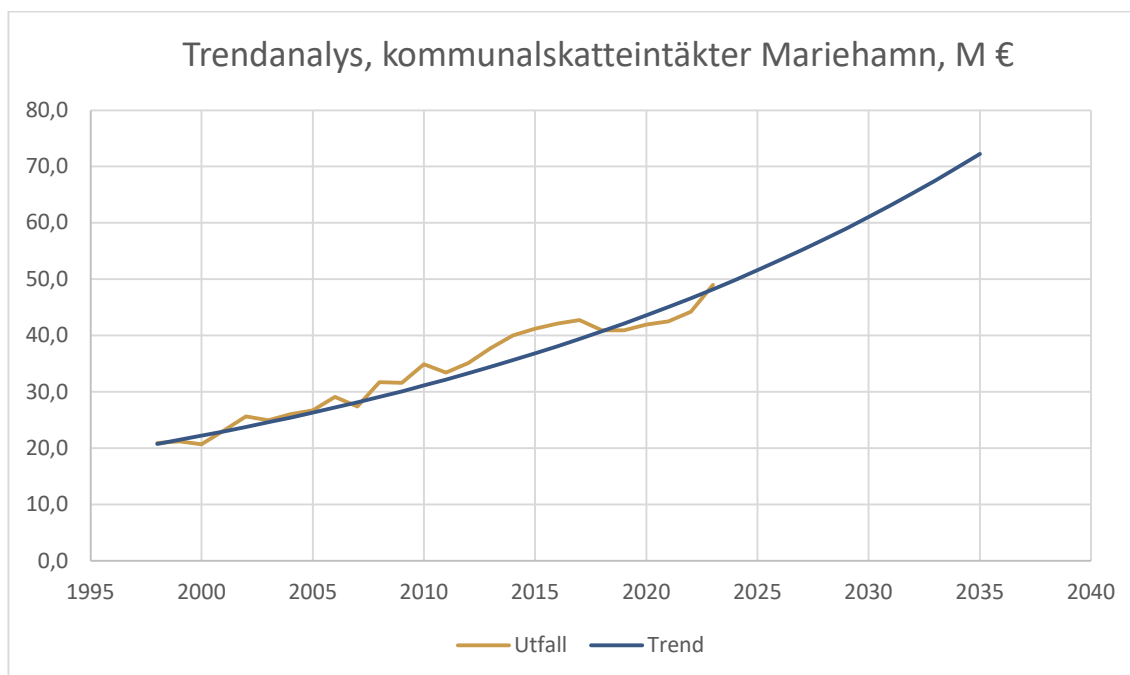
Skatteinkomster

Budgeten för 2025 och planåren 2026–2027 grundar sig på att kommunalskatten hålls oförändrad på 17,00 procent. Även fastighetsskattesatserna för allmän och stadigvarande bostad 0,50 procent, kraftverk 1,50 procent, övriga bostadsbyggnader 0,90 procent, allmännyttiga samfund 0,00 procent och obebyggda byggplatser 6,00 procent hålls på samma nivå som år 2024.

Budgeten för 2025 bygger på prognostiserade skatteintäkter om 60,5 miljoner euro. De olika skatteslagen har prognostiserats var för sig.

Kommunalskatteintäkterna har som en effekt av SOTE-reformen i riket under 2023 och 2024 varit föremål för rytmstörningar vilka inneburit att för mycket skatteintäkter influtit 2023 och i motsvarande mån inflyter för lite under 2024. Rytmstörningar i historiska data och förändringar i skatteredovisningen gör det svårt för Finlands kommunförbund att hjälpa de åländska kommunerna med skatteprognoser. Som grund för bedömning av kommunalskatteintäkterna ligger dels en egen trendanalys av skatteintäkterna över tid, dels Finlands kommunförbunds skatteprognos från oktober 2024.

Trendanalysen indikerar kommunalskatteintäkter 2025 om cirka 51,6 miljoner euro medan Finlands kommunförbunds skatteprognos indikerar 50,5 miljoner euro.

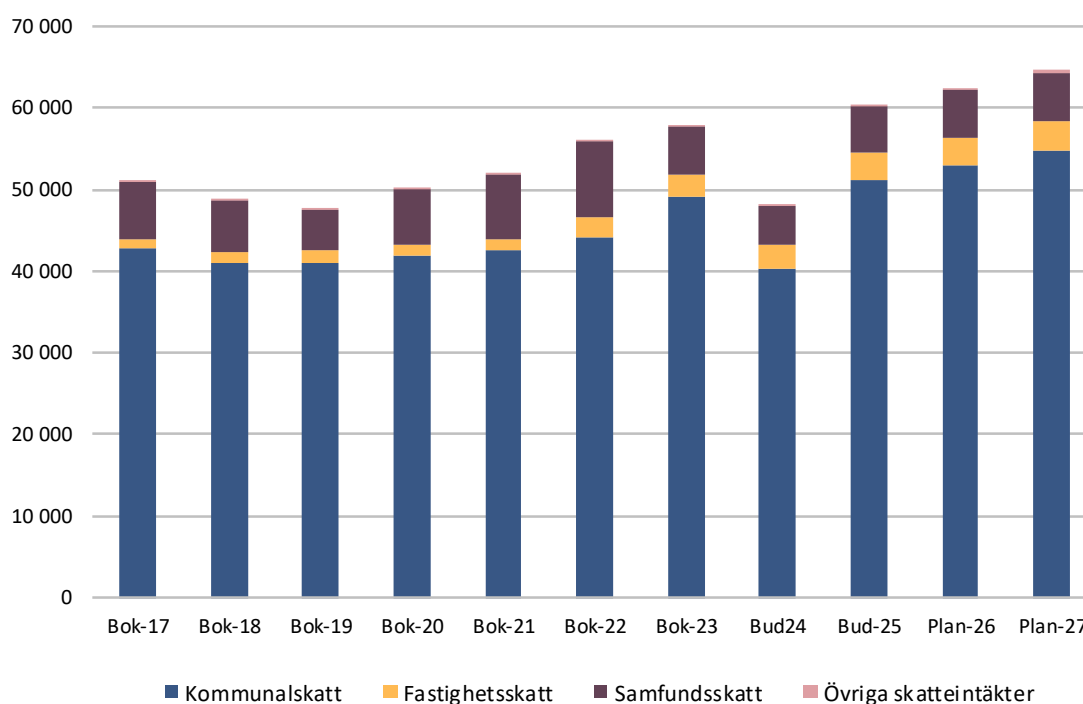

Den budgeterade nivån 51,2 miljoner utgår från trendanalysens nivå men är korrigerad med - 0,2 miljoner för rytmstörningen 2023 och med - 0,2 miljoner för förestående höjning av maximibeloppet för grundavdraget.

Samfundsskatten 2025 uppskattas i budgeten till 5,8 miljoner euro, vilket är samma nivå som i Finlands kommunförbunds prognos. En förändring i samfundsbeskattningen som innebär att cirka 29 procent av samfundsskatterna sedan 2023 kommer till kommunerna i form av landskapskompensationer gör att en jämförelse av summorna över tidigare års influtna samfundsskatteintäkter över tid inte är rättvisande. Med korrigering för detta har staden i genomsnitt under perioden 2021 – 2023 uppburit 5,9 miljoner euro per år i samfundsskatt. År 2024 ser nivån ut att sluta på över 6 miljoner euro.

Fastighetsskatteprognosen för 2025 är uppskriven med en summa som motsvarar ett uppskattat genomsnitt av höjningarna under perioden 2022 – 2024. Utgående från att staden arbetar aktivt med att uppdatera uppgifter som ligger till grund för fastighetsbeskattningen bedöms det realistiskt att nivåerna fortsätter stiga i samma takt ännu en tid.

Skatteintäkter Mariehamn

Belopp i tusen euro	Bok-17	Bok-18	Bok-19	Bok-20	Bok-21	Bok-22	Bok-23	Bud24	Bud-25	Plan-26	Plan-27
Kommunalskatt	42 702	40 879	40 905	41 931	42 480	44 175	49 045	40 305	51 200	52 900	54 700
Fastighetsskatt	1 271	1 466	1 550	1 385	1 470	2 549	2 810	2 970	3 230	3 430	3 630
Samfundsskatt	6 884	6 336	5 122	6 641	7 859	9 098	5 816	4 664	5 800	5 900	6 000
Övriga skatteintäkter	225	160	169	201	194	231	265	265	265	265	265
Skatteintäkter totalt	51 082	48 841	47 746	50 158	52 003	56 053	57 936	48 204	60 495	62 495	64 595

Landskapsandelar och -kompensationer

Landskapsandelar- och kompensationer	Bokslut	Budget	Budget	Plan	Plan
Belopp i euro, totalt	2023	2024	2025	2026	2027
Landskapsandelar	5 005 659	5 300 617	6 432 040	6 528 521	6 626 448
Landskapskompensationer	-40 125	3 951 925	4 425 048	3 854 568	3 788 110
Landskapskompensation för samfundsskatteersättning	1 924 585	2 332 000	2 795 349	2 614 237	2 547 779
Landskapskompensation för åländskt reseavdrag	273 968	101 548	101 548	101 548	101 548
Landskapskompensation för grundavdrag	1 369 840	1 518 377	1 528 151	1 138 783	1 138 783
Summa landskapsandelar och -kompensationer	8 533 927	9 252 542	10 857 088	10 383 089	10 414 558

Stadens verksamhetsinkomster, verksamhetskostnader och investeringar

Intäkterna väntas öka, med 8,9 procent. Avgiftsintäkterna ökar med 31,1 procent.

Kostnaderna väntas öka med 6,2 procent jämfört med budget 2024. Det är främst köp av tjänster som ökar. Personalkostnaderna ökar med 2,3 procent samtidigt som pensionsavgiften sjunkit med 1,2 procent till 2025.

Verksamhetsbidraget, som beskriver hur stor andel av kostnaderna som behöver täckas av skatteintäkter och landskapsandelar och kompensationer, uppgår till 65,6 miljoner år 2025.

Årsbidraget är de interna tillförda medel som blir kvar efter de löpande utgifterna. Årsbidraget kan användas till investeringar, placeringar och amorteringar. I budgeten för 2025 är det beräknat till 6,2 miljoner euro år 2025.

I budgetförslaget uppgår nettoinvesteringarna till 11,2 miljoner euro år 2025 och avskrivningarna uppgår till 5,8 miljoner euro.

De växande investeringarna innebär att stadens lånestock väntas öka med 5,0 miljoner år 2025. Lånestocken stiger enligt finansieringskalkylen med ytterligare 11,4 miljoner år 2026 och 8,8 miljoner 2027.

Grunder för budget 2025 och ekonomiplan 2026–27

Stadens vision, målen för den nya mandatperioden jämte andra styr- och måldokument utgör grund för verksamhetsplaneringen. Verksamhetsplaneringen ska ta fasta på utvecklingsarbete som syftar till att uppfylla de mål som staden slagit fast.

Budgeten för 2025 bygger på budget 2024 med gjorda korrigeringar till och med september 2024. Ett antal nya omständigheter påverkar budgetförutsättningarna för 2025 på ett sådant sätt att det föranlett en justering av ramarna. Stadsstyrelsen omfattade den 27 juni 2024 följande förändringar av ramarna:

- Ökning av personalkostnaderna med 1,8 procent
- Ökning av den pensionsbaserade utjämningsavgiften till KEVA
- Ökning av avgiften till KST
- Ökning av internhyran med 4 procent samt motsvarande ökning av kultur- och fritidsnämndens fastighetskostnader
- Bildningsnämndens ram justerad för 23 elever färre år 2025

Följande justeringar och antaganden ingår:

- Löneökning med 1,5 procent från 1.6.2025 (=0,88 procent), 1,8 procent från 1.6.2026 (=1,05 procent), 2,2 procent från 1.6.2027 (=1,28 procent). Avtalsperioden för kollektivavtalen sträcker sig till den 30.4.2025.
- Lönebikostnaderna justerats enligt underlag från KEVA april 2024
- Skatteprocenter på samma nivå som 2024
- Skatteintäkterna baseras på Finlands kommunförbunds skatteprognos från oktober 2024 samt en egen trendanalys
- Landskapsandelarna enligt underlag från oktober 2024
- Avskrivningar enligt nuvarande avskrivningsplan
- Internränta 2 procent
- Allmän förhöjning 1,5 procent i planåren 2026 och 2027
- Interhyreshöjning 1,5 procent i planåren 2026 och 2027

Verksamhetsförändringar jämfört med budget 2024:

- Bildandet av Ålands räddningsmyndighet
- Landskapsandelarna för träningsundervisningen, specialfritidshem, förberedande undervisning och grundvux har flyttats till bildningsnämnden från anslaget för finansiering
- Centrala IT-kostnader fördelas inte ut på verksamheterna utan hanteras centralt på samma sätt som andra opåverkbara stödtjänster
- Beskattningskostnaderna budgeteras på anslaget finansiering i stället för på stadsledningen
- Verksamheten för torget har flyttats från stadsledningen till stadsmiljösektorn

För 2025 justeras internhyran med fyra procent i stället för 11,1 procent, vilket avviker från den modell med indexjustering som tillämpats sedan internhyressystemet infördes år 2013. Tidigare har justeringen gjorts på hela kostnadsmassan, inklusive kapitalkostnader trots att dessa enligt riktlinjerna för internhyra var avsedda att regleras ”utgående från uppgifter på avskrivningar och internränta som finanskansliet beräknar”. Den nya justeringen innebär att internhyran i stort motsvarar den nivån den skulle ha haft om kapitalkostnaderna exkluderats från indexjustering. Den sammanlagda höjningen av stadens internhyra från 2013 och framåt blir också jämförbar med den sammanlagda höjningen av Fab Marstads hyror under samma period.

Resultaträkning

Resultaträkning	Bokslut	Budget	Budget	Förändring	Plan	Plan
Belopp i euro, totalt	2023	2024	2025	i procent	2026	2027
Försäljningsintäkter	12 286 400	12 198 867	12 783 397	4,8 %	12 975 148	13 169 778
Avgiftsintäkter	4 085 250	3 903 630	5 117 309	31,1 %	5 194 069	5 271 981
Understöd och bidrag	883 384	611 260	555 512	-9,1 %	563 845	572 302
Övriga verksamhetsintäkter	4 670 772	4 051 340	4 148 747	2,4 %	4 210 979	4 274 144
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	21 925 807	20 765 097	22 604 966	8,9 %	22 944 041	23 288 205
Tillverkning för eget bruk	209 055	190 938	194 907	2,1 %	197 831	200 798
Löner och arvoden	-37 904 908	-38 946 182	-40 327 465	3,5 %	-40 750 903	-41 272 514
Lönebikostnader	-8 923 915	-9 033 779	-8 741 102	-3,2 %	-8 832 884	-8 945 945
Summa Personalkostnader	-46 828 823	-47 979 961	-49 068 567	2,3 %	-49 583 788	-50 218 460
Köp av tjänster	-21 948 427	-22 975 440	-26 935 675	17,2 %	-27 339 710	-27 749 806
Material	-9 077 706	-8 942 949	-9 137 369	2,2 %	-9 274 430	-9 413 546
Bidrag	-1 489 060	-1 591 649	-1 550 880	-2,6 %	-1 574 144	-1 597 756
Övriga verksamhetskostnader	-1 398 139	-1 711 350	-1 688 145	-1,4 %	-1 713 469	-1 739 172
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-80 742 155	-83 201 349	-88 380 636	6,2 %	-89 485 541	-90 718 740
VERKSAMHETSBIDRAG	-58 607 293	-62 245 315	-65 580 764	5,4 %	-66 343 669	-67 229 737
Kommunalskatt	49 045 288	40 305 000	51 200 000	27,0 %	52 900 000	54 700 000
Fastighetsskatt	2 809 904	2 970 000	3 230 000	8,8 %	3 430 000	3 630 000
Samfundsskatt	5 815 835	4 664 000	5 800 000	24,4 %	5 900 000	6 000 000
Övriga skatteintäkter	265 354	265 000	265 000	0,0 %	265 000	265 000
Summa SKATTEINTÄKTER	57 936 381	48 204 000	60 495 000	25,5 %	62 495 000	64 595 000
Landskapsandelar och kompensationer	8 574 053	9 255 726	10 857 088	17,3 %	10 383 089	10 414 558
Finansiella intäkter och kostnader	707 462	363 189	381 007	4,9 %	273 834	7 048
ÅRSBIDRAG	8 610 602	-4 422 400	6 152 331	-239,1 %	6 808 253	7 786 869
Avskrivningar och nedskrivningar	-5 505 713	-5 712 243	-5 805 754	1,6 %	-5 984 675	-6 197 486
Extraordinära intäkter och kostnader	0	0	0	0,0 %	0	0
ÅRETS RESULTAT	3 104 890	-10 134 643	346 577	-103,4 %	823 579	1 589 383
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder	-3 859	0	0	0,0 %	0	0
Årets överskott (underskott)	3 101 031	-10 134 643	346 577		823 579	1 589 383

Nyckeltal

Verksamhetsintäkter / Verksamhetskostnader, %	27	25	26	-	26	26
Årsbidrag / Avskrivningar, %	156	-77	106	-	114	126
Årsbidrag, euro / invånare	729	-373	517	-	570	649
Över-/underskott från tidigare år, i tusen euro	54 273	57 374	47 240	-	47 586	48 410
Invånarantal vid årets slut	11 812	11 871	11 910	-	11 950	11 990

Finansieringsanalys

Finansiering	Bokslut	Budget	Budget	Förändring	Plan	Plan
Belopp i euro, totalt	2023	2024	2025	i procent	2026	2027
Kassaflödet i verksamheten						
Årsbidrag	8 610 602	-4 422 400	6 152 331	-239,1 %	6 808 253	7 786 869
Extraordinära poster	0	0	0	0,0 %	0	0
Rättelseposter till internt tillförda medel	-484 413	0	0	0,0 %	0	0
Kassaflödet för investeringsarnas del						
Investeringsutgifter	-4 932 020	-8 911 023	-11 462 690	28,6 %	-18 350 509	-16 829 266
Finansieringsandelar till investeringsutgifter	644 595	377 000	264 620	-29,8 %	151 250	247 500
Överlåtelseinkomster från tillgångar inom beståend	504 134	0	0	0,0 %	0	0
Kassaflödet i verksamheten och investeringsarna	4 342 899	-12 956 423	-5 045 739	-61,1 %	-11 391 006	-8 794 897
Kassaflödet för finansieringens del						
Förändringar i utlåningen	0	0	0	0,0 %	0	0
Ökning av utlåning	0	0	0	0,0 %	0	0
Minskning av utlåning	0	0	0	0,0 %	0	0
Förändringar i lånestocken	-2 020 571	5 779 523	5 025 739	-13,0 %	11 370 706	8 774 293
Ökning av långfristiga lån	0	7 668 666	6 615 833	-13,7 %	12 631 730	10 113 413
Minskning av långfristiga lån	-2 020 571	-1 889 143	-1 590 094	-15,8 %	-1 261 024	-1 339 120
Förändring av kortfristiga lån						
Förändringar i eget kapital	24 398	0	0	0,0 %	0	0
Förändring av likvida medel	2 346 726	-7 176 900	-20 000	-99,7 %	-20 300	-20 604
Lånestock 31 december	18 245 931	24 025 454	29 051 193	20,9 %	40 421 899	49 196 192
Lån euro/invånare	1 545	2 024	2 439	20,5 %	3 383	4 103
Likvida medel 31 december	11 575 586					
Likvida medel 1 januari	9 299 073					

Årsbidrag

Årsbidrag	Bokslut	Budget	Budget	Förändring	Plan	Plan
Belopp i euro, per anslag	2023	2024	2025	i procent	2026	2027
Stadsledningen	-4 866 582	-5 216 515	-6 919 810	32,7 %	-6 999 764	-7 092 982
Social service	-11 601 360	-12 525 461	-13 371 266	6,8 %	-13 571 835	-13 775 413
Finansiering	69 560 998	58 792 104	72 632 913	23,5 %	74 065 238	75 943 621
Bildningsnämnden	-23 474 372	-23 448 295	-22 701 739	-3,2 %	-22 963 148	-23 268 509
Medborgarinstitutet	-32 386	-421 496	-444 635	5,5 %	-443 796	-446 745
Kultur- och fritidsnämnden	-4 357 023	-4 970 266	-5 110 629	2,8 %	-5 176 794	-5 249 260
4mbk Pommern	-264 338	-294 042	-292 208	-0,6 %	-296 591	-301 040
Äldreomsorgsnämnden	-14 291 170	-14 452 630	-15 790 700	9,3 %	-15 972 179	-16 184 400
Stadsmiljönämnden	-5 380 667	-5 874 334	-5 957 661	1,4 %	-6 019 115	-6 095 612
Fastighetsavdelningen	2 085 431	2 496 012	2 523 709	1,1 %	2 574 670	2 619 765
VA-verket	1 232 071	1 492 523	1 584 357	6,2 %	1 611 569	1 637 445
Summa Årsbidrag	8 610 602	-4 422 400	6 152 331	-239,1 %	6 808 254	7 786 870

Avskrivningar och nedskrivningar

Avskrivningar och nedskrivningar	Bokslut	Budget	Budget	Förändring	Plan	Plan
Belopp i euro, totalt	2023	2024	2025	i procent	2026	2027
Stadsledningen	-180 190	-317 335	-336 672	6,1 %	-340 937	-332 827
Social service	0	0	0	0,0 %	0	0
Finansiering	0	0	0	0,0 %	0	0
Bildningsnämnden	-27 390	-38 603	-42 374	9,8 %	-51 573	-71 573
Medborgarinstitutet	0	0	0	0,0 %	0	0
Kultur- och fritidsnämnden	-340 550	-373 011	-393 959	5,6 %	-395 326	-390 765
4mbk Pommern	-128 418	-125 607	-125 498	-0,1 %	-128 450	-128 450
Äldreomsorgsnämnden	-6 763	-31 263	-27 763	-11,2 %	-27 763	-27 763
Stadsmiljönämnden	-1 175 518	-1 264 960	-1 258 747	-0,5 %	-1 309 304	-1 367 167
Fastighetsavdelningen	-2 639 112	-2 487 015	-2 447 647	-1,6 %	-2 501 232	-2 608 714
VA-verket	-1 007 770	-1 074 449	-1 173 093	9,2 %	-1 230 090	-1 270 227
Summa avskrivningar och nedskrivningar	-5 505 713	-5 712 243	-5 805 754	1,6 %	-5 984 675	-6 197 486

Investeringar

Investeringar	Bokslut	Budget	Budget	Förändring	Plan	Plan
Belopp i euro, totalt	2023	2024	2025	i procent	2026	2027
Stadsledningen	-381 064	-1 085 489	-270 448	-75,1 %	-130 000	-150 000
Social service	0	0	0	0,0 %	0	0
Finansiering	24 313	0	0	0,0 %	0	0
Bildningsnämnden	-57 864	-50 000	-100 000	100,0 %	-100 000	-100 000
Medborgarinstitutet	0	0	0	0,0 %	0	0
Kultur- och fritidsnämnden	-616 492	-202 021	-470 342	132,8 %	-220 259	-332 766
4mbk Pommern	-20 527	-28 000	-24 280	-13,3 %	0	0
Äldreomsorgsnämnden	-30 501	-74 499	0	-100,0 %	0	0
Stadsmiljönämnden	-831 499	-1 499 398	-1 685 000	12,4 %	-1 720 000	-1 275 000
Fastighetsavdelningen	-1 301 040	-3 510 000	-5 775 000	64,5 %	-14 105 000	-13 200 000
VA-verket	-1 049 171	-2 084 616	-2 873 000	37,8 %	-1 924 000	-1 524 000
Summa investeringar	-4 263 845	-8 534 023	-11 198 070	31,2 %	-18 199 259	-16 581 766

Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter och kostnader	Bokslut	Budget	Budget	Förändring	Plan	Plan
Belopp i euro, totalt	2023	2024	2025	i procent	2026	2027
Ränteintäkter	1 046 393	993 747	1 051 586	5,8 %	851 023	794 022
Övriga finansiella intäkter	364 914	408 059	51 947	-87,3 %	401 077	400 207
Räntekostnader	-664 615	-1 007 617	-686 526	-31,9 %	-942 266	-1 151 181
Övriga finansiella kostnader	-39 230	-31 000	-36 000	16,1 %	-36 000	-36 000
Summa finansiella intäkter och kostnader	707 462	363 189	381 007	4,9 %	273 834	7 048

Personal

Stadens viktigaste framgångsfaktor är en kompetent, motiverad och välmående personal. Det är viktigt att medarbetarna har den kompetens som krävs för rollen och att möjligheter till kompetenshöjande insatser främjas inom organisationen. Staden ska vara rustad för framtiden genom att attrahera och behålla personal som vill jobba för Mariehamnarnas bästa.

Den reviderade personalstrategin är en byggsten för att uppnå visionen för Mariehamns stad 2040. I visionen finns specifika skrivningar om personalfrågor som personalstrategin ska sträva till att uppnå.

Utgångspunkten är att stadens personalstyrka hålls i balans utifrån de anslag som är till förfogande. Det ökade behovet av service tillgodoses främst genom effektivisering och korrekt allokering av personal.

Staden fortsätter stöda personalen för att öka arbetshälsa, välmående i arbete och minskad sjukfrånvaro på grund av arbetsrelaterade orsaker. Insatser i förebyggande av ohälsa ordnas kontinuerligt tillsammans med företagshälsovården. Staden fortsätter utveckla sina stödfunktioner som hjälper verksamheterna med bland annat arbetsmiljöfrågor, rekrytering och chefsstöd.

Alla anställda är medarbetare. Ett aktivt medarbetarskap är ett förhållningssätt till arbetsuppgifterna och uppdraget. Alla anställda inom staden ansvarar över sin och andras arbetsmiljö och ska jobba aktivt för att bidra till ett gott samarbete mellan kollegor och chefer.

Budgeterade årsarbeten ordinarie och tillfälligt anställd personal:

Årsarbeten:	Budget 2024	Budget 2025	Förändring	Tjänst (T) / Arbetsavtal (A)
Totalt	802,81	817,39	+14,58	

Nya tjänster inrättas och nya tillsvidareanställningar i arbetsavtalsförhållande godkänns genom denna budget enligt följande:

Titel, tjänst/arbetsavtal, procent	Antal	Anslag
Säkerhetsansvarig, tjänst, 100 procent	1	Stadsledningen
Verksamhetsutvecklare, tjänst, 100 procent	1	Bildningsnämnden
It-strateg, tjänst, 100 procent	1	Bildningsnämnden
Bemanningskoordinator, arbetsavtal, 100 procent	1	Bildningsnämnden
Barnskötare, arbetsavtal, utökning från 65 procent till 100 procent	1	Bildningsnämnden
Socionom i barnomsorg, arbetsavtal, 100 procent	3	Bildningsnämnden
Barnskötare/assistent, arbetsavtal, 100 procent	3	Bildningsnämnden
Skolbibliotekarie, arbetsavtal, utökning från 80 procent till 100 procent	2	Bildningsnämnden
Talterapeut, arbetsavtal, utökning från 50 procent till 100 procent	1	Bildningsnämnden
Projektledare, arbetsavtal, 100 procent	1	Fastighetsavdelningen
Teknisk projektledare, arbetsavtal, 100 procent	1	Fastighetsavdelningen

Följande tjänster och tillsvidareanställningar i arbetsavtalsförhållande dras in:

Ledande It-handledare, tjänst, 100 procent	-1	Bildningsnämnden
Barnskötare, arbetsavtal, 100 procent	-1	Bildningsnämnden
Barnskötare, arbetsavtal, 78,4 procent	-1	Bildningsnämnden
Lärare i barnomsorg, arbetsavtal, 100 procent	-4	Bildningsnämnden
Räddningschef, tjänst, 100 procent	-1	Stadsmiljönämnden
Ledande brandinspektör, tjänst, 100 procent	-1	Stadsmiljönämnden
Brandinspektör, tjänst, 100 procent	-1	Stadsmiljönämnden

Tidsplan över planering och utbyggnad av Mariehamn

Nedan följer en prioriteringsordning över stadens långsiktiga utvecklingsprojekt.

Egnahemstomter på obebyggd mark i stadens ägo tas fram

- *Apalängen, egnahemsområde*
2025: Detta planarbete är på paus på grund av demenscentrets framtida placering
- *Strödda tomter i staden*
2025: Arbetet påbörjas i samband med förnyelse av föråldrade planer

Arrendeavtalen som går ut under de närmaste åren ses över i god tid och beslut tas över tomternas framtida användning

- *Servicestationerna*
2025: På paus tills Rönnbergs torg har vunnit laga kraft
2026: Underlagsmaterial och analyser tas fram samt utkast till stadsplaner tas fram
2027: Förslag till stadsplaner tas fram och godkänns
- *Storgärdan strand*
2025: Interna förarbetet inom sektorn startas som leder till underlag för kommande exploatering
2026: Utkast till stadsplan tas fram
2027: Utkasten arbetas vidare på
2028: Förslag till stadsplaner tas fram och godkänns

Delgeneralplan Styrö

2025: Naturinventeringen gjord. Fornminnesanalysen inväntas. Utifrån resultat tas beslut om vidare process.

Delgeneralplan Svinö

2025: Markfrågeställningen med Landskapsregeringen förhandlas vidare. Utifrån resultat tas beslut om vidare process.

Klintkajen och Rossen planeras med en strandpromenad som fortsätter till Algots Varv och med bostäder vid kajen och eventuellt flytande hus

2025: Vision utarbetas i samråd med en extern konsult (arbetet påbörjat)
2026: Konsekvenser av olika markanvändningsalternativ med skisser tas fram
2027: Utkast till stadsplan tas fram
2028: Stadsplan godkänns och vinner laga kraft

Planeringen av privat mark i södra staden

2025: Lökskärsberget och Lönskäret detaljplaneras. Korrvik har tagits med som en del av helhetsplanen.
2026: Resterande delar av området arbetas vidare på och behövliga analyser och utredningar görs
2027: Utkast till stadsplaner tas fram
2028: Förslag till stadsplaner godkänns

Stadsledningen

Övergripande utvecklingsområden

Stadsledningen har till uppgift att handha beredning och verkställighet av beslut i stadsfullmäktige och stadsstyrelsen samt att bistå stadsdirektören i arbetet med att leda stadens förvaltning och ekonomi. Stadsledningen svarar för att leda, övervaka, utveckla och tillhandahålla tjänster inom för staden övergripande och gemensamma områden.

Stadsledningen strävar efter att utveckla sina stödtjänster på ett sätt som avlastar stadens verksamheter så att de i möjligaste mån kan koncentrera sina resurser till sina respektive kärnverksamheter.

Förvaltningsstaben koncentrerar sina insatser till att säkra kvalitet och kostnadseffektivitet i stadens verksamheter. Genom att identifiera utvecklingsområden, utveckla användningen av systemstöd, förbättra dokumentation och handledning över interna rutiner samt hjälpa verksamheterna att utveckla effektiva lösningar bidrar staben till optimering av stadens verksamheter.

HR-stabens huvuduppgifter är att stödja förvaltningarna med arbetsgivarfrågor, rekrytering, medarbetarskap, ledarskapsutveckling, kompetensförsörjning, kompetensutveckling, löneadministration, lönebildning samt frågor rörande arbetsmiljö och arbetshälsa. Inom staben verkar kostserviceenhet vars uppgift är att tillhandahålla måltider till stadens skolor, daghem och äldreomsorg.

Utvecklingsstaben bistår stadens verksamheter med utvecklingsinsatser, -resurser, -plattformar, kommunikation och IT-tjänster för att nå stadens vision 2040. Utvecklingsstaben projektstyr stadens utvecklingsinsatser genom nyttokalkylering, utvärdering, driftsavtal.

Under år 2024 har en ny central organisation för stadens utvecklingsarbete byggts upp. Ett konstruktivt utvecklingsarbete förutsätter medel för att genomföra olika utvecklingsprojekt. Projekten initieras företrädesvis i sektorerna. De positiva effekterna av projekten realiseras ofta först efter några år. Effekterna kan exempelvis bestå i bättre kostnadseffektivitet eller förbättrad arbetsmiljö. Särskilda medel för utvecklingsarbetet föreslås därför, 500 000 euro, vilka knyts till stadsdirektören, stadsstyrelsen hålls löpande informerad om hur medlen används.

Stadsledningen utreder en ny organisation för stadens fastighetsförvaltning. Målsättningen är en mera fristående organisation. Medel finns för att efter utredningen kunna utveckla den nya organisationen. Om utredningen visar att avsatta medel borde användas till en ny tjänst, återkommer förvaltningen med förslag till inrättande. Frågan om mandat för stadsstyrelsen att avyttra fastigheter inklusive markområden utanför staden under mandatperioden 2024–2027 hanteras i ett separat ärende.

Ny tjänst med ansvar för befolkningsskydd och säkerhetsarbetet.

Stadsledningen undersöker stadens möjligheter att skapa sysselsättning åt arbetslösa boende i Mariehamn.

Stadsledningen upptar förhandlingar med rederier och landskapsregeringen för att en direktlinje Mariehamns-Kapellskär fås till stånd i synnerhet under tiden april till september.

Under året tas förslag fram till en långsiktig lösning för Sjökvarterets framtid.

Stadsledningen ser över möjligheten att utarbeta en långsiktig fastighetsstrategi för att skapa förutsägbarhet för budgetering, verksamheter och arbetsplatser.

En tio år lång investeringsplan uppgörs som anpassas till stadsmiljösektorns projekteringsresurser samt att genomförandet av varje enskild investering övervägs i relation till läget på byggnadsmarknaden.

Stadsstyrelsen utreder vad som krävs för att ta fram en koldioxidbudget för att nå sina visionära mål.

Budgeterade årsarbeten ordinarie och tillfälligt anställd personal:

Årsarbeten:	Budget 2024	Budget 2025	Förändring	Tjänst (T) / Arbetsavtal (A)
Totalt	75,33	75,51	+0,18	
Projektledare	1,63	2,00	+0,37	A
Säkerhetsansvarig	0,00	1,00	+1,00	T
Löneadministratör	3,00	3,80	+0,80	A

Stadsledningen

Konto	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budgetavvikelse
Försäljningsintäkter	75 923	182 341	250 088	67 747
Avgiftsintäkter	0		0	0
Understöd och bidrag	579 008	399 760	327 512	-72 248
Övriga verksamhetsintäkter	45 296	42 758	56 028	13 270
Interna verksamhetsintäkter	4 714 249	4 821 180	3 615 599	-1 205 581
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	5 414 477	5 446 039	4 249 227	-1 196 812
Löner och arvoden	-3 696 600	-4 163 468	-4 384 884	-221 416
Lönebikostnader	-852 128	-914 107	-913 675	432
Summa Personalkostnader	-4 548 728	-5 077 575	-5 298 559	-220 984
Köp av tjänster	-3 198 773	-3 010 964	-3 438 570	-427 606
Material, förnödenheter och varor	-1 665 767	-1 620 302	-1 708 518	-88 216
Bidrag	-40 000	-40 000	-40 000	0
Övriga verksamhetskostnader	-27 403	-31 082	-27 640	3 442
Interna verksamhetskostnader	-800 387	-882 632	-655 750	226 881
- därav internhyra	-338 336	-415 622	-415 102	520
- därav kost- och lokalservice	-82 158	-80 554	-80 604	-50
- därav centrala it kostnader	-211 011	-222 228		222 228
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-10 281 059	-10 662 554	-11 169 037	-506 483
VERKSAMHETSBIDRAG	-4 866 582	-5 216 515	-6 919 810	-1 703 295
Årsbidrag	-4 866 582	-5 216 515	-6 919 810	-1 703 295
Avskrivningar och nedskrivningar	-180 190	-317 335	-336 672	-19 338
ÅRETS RESULTAT	-5 046 772	-5 533 849	-7 256 482	-1 722 633
Årets överskott (underskott)	-5 046 772	-5 533 849	-7 256 482	-1 722 633
Summa Resultat	-5 046 772	-5 533 849	-7 256 482	-1 722 633

Social service

Konto	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budgetavvikelse
Försäljningsintäkter	0			
Övriga verksamhetsintäkter	227			
Interna verksamhetsintäkter	0			
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	227			
Köp av tjänster	-11 601 586	-12 525 461	-13 371 266	-845 805
Övriga verksamhetskostnader	0			
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-11 601 586	-12 525 461	-13 371 266	-845 805
VERKSAMHETSBIDRAG	-11 601 360	-12 525 461	-13 371 266	-845 805
Årsbidrag	-11 601 360	-12 525 461	-13 371 266	-845 805
ÅRETS RESULTAT	-11 601 360	-12 525 461	-13 371 266	-845 805
Årets överskott (underskott)	-11 601 360	-12 525 461	-13 371 266	-845 805
Summa Resultat	-11 601 360	-12 525 461	-13 371 266	-845 805

Finansiering

Konto	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budgetavvikelse
Övriga verksamhetsintäkter	476 599	300 000	200 000	-100 000
Interna verksamhetsintäkter	1 871 713	1 894 189	1 950 532	56 34377
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	2 348 313	2 194 189	2 150 532	-43 657
Löner och arvoden		-1 006 909		1 006 909
Lönebikostnader		-218 091		218 091
Summa Personalkostnader		-1 225 000		1 225 000
Köp av tjänster	-5 211		-167 128	-167 128
Övriga verksamhetskostnader	0			
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-5 211	-1 225 000	-167 128	1 057 872
VERKSAMHETSBIDRAG	2 343 102	969 189	1 983 404	1 014 215
Skatteintäkter	57 936 381	48 204 000	60 495 000	12 291 000
Landskapsandelar och kompensationer	8 574 053	9 255 726	9 773 502	517 776
Finansiella intäkter och kostnader	707 462	363 189	381 007	17 818
Årsbidrag	69 560 998	58 792 104	72 632 913	13 840 809
ÅRETS RESULTAT	69 560 998	58 792 104	72 632 913	13 840 809
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder	-3 859			
Årets överskott (underskott)	69 557 138	58 792 104	72 632 913	13 840 809
Summa Resultat	69 557 138	58 792 104	72 632 913	13 840 809

Bildningsnämnden

Övergripande utvecklingsområden

Vision 2040

Högkvalitativ skola där alla blir sedda

Mariehamn är indelat i tre barnomsorgs- och skoldistrikt, där alla erbjuder både specialundervisning och undervisning i årskurs 1–9. Undervisningen är individanpassad och modern, skolresultaten de bästa i Norden, barnen och ungdomarna är välmående och verksamheten är anpassad efter olika familjers unika behov.

Verksamhetens Utvecklingsområden

För att säkerställa en hållbar utveckling för våra skolor och daghem samt för medborgarinstitutet, fokuserar vi på sex centrala utvecklingsområden: resilienta ledare och personalens välbefinnande, fysisk och psykosocial miljö med NPF-säkring av våra daghem och skolor, hälsa och välbefinnande, digitalisering och AI, goda studieresultat genom att satsa på matematik och svenska samt internationella kontakter via Erasmus.

Resilienta ledare och personalens välbefinnande

För att nå vår vision att uppnå Nordens bästa barnomsorg och skola samt ett medis för alla är det avgörande att vi har resilienta ledare och att vi främjar personalens välbefinnande. Genom att skapa en stödjande arbetsmiljö där lärarna och övrig personal känner sig uppskattade och stödda, kan vi minska sjukskrivningstalen och förbättra prestationerna. Vi kommer att genomföra workshops och utbildningar för att stärka ledarskapet och skapa en plattform för kontinuerligt samarbete och stöd mellan barnomsorgs- och skolledare i Mariehamn.

Fysisk och psykosocial miljö, NPF:säkra våra skolor och daghem

En trygg och stödjande fysisk och psykosocial miljö är avgörande för barnens och elevernas lärande och välbefinnande. Vi kommer att arbeta för att NPF-säkra våra daghem och skolor genom att fortsätta arbetet med att anpassa lärmiljöer och implementera strategier för att förebygga och hantera neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Detta inkluderar att skapa en trygg pedagogisk miljö som främjar elevernas psykiska hälsa och förebygga utslagning genom ett tvärsektorellt samarbete för att förebygga hemmasittande och psykisk ohälsa.

Hälsa och välbefinnande

För att främja hälsa och välbefinnande bland barn och ungdomar på Åland, satsar vi på att öka möjligheterna till idrott och rörelse. Denna satsning innefattar både förbättring av våra utemiljöer och utveckling av nya initiativ som uppmuntrar till fysisk aktivitet.

Vi deltar i Move! som är ett nationellt datainsamlings- och responssystem som används för att mäta den fysiska funktionsförmågan hos elever i årskurs 5 och 8 i den grundläggande utbildningen. Systemet kan bland annat samla information som kan användas i omfattande hälsoundersökningar om elever i årskurserna 5 och 8. Avsikten med systemet är att uppmuntra till eget ansvarstagande för att upprätthålla den fysiska funktionsförmågan. Våra daghem och skolor är med i "Heja!" kampanjen som Ålands landskapsregering har lanserat för att förbättra folkhälsan på Åland. Kampanjen är en del av Folkhälsostrategin för Åland 2023–2030 och syftar till att uppmuntra ålänningar att röra på sig mer och leva hälsosammare liv.

Vi har även blivit tilldelade specialunderstöd för kultur- och idrottsaktiviteter för barn och unga. Detta genomför vi som klubbverksamhet i samband med skoldagen.

Genom dessa satsningar strävar vi efter att skapa en hållbar och hälsosam framtid för våra barn och ungdomar, där fysiska och kulturella aktiviteter är en naturlig del av deras dagliga liv.

Digitalisering och AI

Vi strävar efter att integrera digitalisering och AI i verksamheten för att förbättra lärandemiljön och effektivisera administrativa processer. Genom att implementera AI-baserade lösningar kan vi skapa en mer interaktiv och engagerande undervisning. Detta kommer att stödja både personal, barn och elever i deras dagliga arbete och främja en kultur av kontinuerlig innovation och förbättring.

Satsning matematik och svenska

För att förbättra våra resultat fokuserar vi särskilt på svenska och matematik. Genom att analysera elevkartläggningsresultat och implementera strategier för att stärka undervisningen i dessa ämnen, kan vi säkerställa att våra elever presterar på toppnivå jämfört med andra kommuner på Åland och de nordiska länderna. Vi kommer att använda digitala enkäter för att mäta nöjdheten hos elever och vårdnadshavare samt anpassa undervisningen efter behov. För att stärka barnens förutsättningar inför skolstart görs en satsning inom barnomsorgen på en mer enhetlig förundervisning med gemensamt läromedel. Tillgång till relevant fortbildning, både intern och extern, är av stor vikt.

Erasmus

Våra skolor och medborgarinstitutet är redan sedan tidigare med i Erasmus program, och nu ska även barnomsorgen göra samma resa. Genom att delta i Erasmus-programmet får vi möjlighet att utbyta erfarenheter och bästa praxis med andra europeiska länder, vilket kommer att berika vår pedagogiska verksamhet och främja internationellt samarbete.

Strategiska insatser för att nå våra övergripande utvecklingsmål

För att nå dessa övergripande utvecklingsmål behöver sektorn inrätta en plats som verksamhetsutvecklare samt en plats som IT-strateg. Dessa roller är avgörande för att driva och stödja förvaltningens utveckling. Verksamhetsutvecklaren kommer att leda och koordinera olika utvecklingsprojekt, säkerställa att vi når våra mål och implementera bästa praxis inom våra verksamheter. IT-strategen kommer att fokusera på att integrera digitala verktyg och AI inom daghem och skola, samt stödja personalen i att använda dessa verktyg effektivt.

En plats som bemanningskoordinator för barnomsorgen inrättas. Förändringen stödjer barnomsorgens daghemsföreståndare samt i förlängningen daghemmen som helhet så att vikariehanteringen förenklas.

Två platser (1,0 respektive 0,784 årsarbetare) som barnskötare dras in på skiftesbarnomsorgen beaktat lägre nyttjande av skiftesbarnomsorgen. I stället höjs vikarieanslaget något.

En plats som lärare i barnomsorg dras in på Ängsbacken och ersätts med en plats som barnskötare (vakansen flyttas från Skogskullen) på grund av ändrad åldersfördelning på avdelningarna. Enligt tidigare politiskt beslut ska avdelningar för äldre barn ha två lärare, medan avdelningar för yngre barn ha en lärare.

En plats som barnskötare 0,65 dras in på Skogskullen och ersätts med en barnskötare, pool i heltidsarbete med placering på Skogskullen/Neptunus.

Tre platser som lärare i barnomsorg dras in (Nyängen, Storstugan, Wäktars) och ersätts med socionomer i barnomsorg. Förändringen möjliggör anställning av en ny yrkesgrupp inom barnomsorg och bör förbättra rekryteringsförutsättningarna samt bredda kompetensen i sektorn.

De tre kombitjänsterna som barnskötare/assistent som inrättades tidsbundet för fritidshemmen 2024 inrättas tills vidare från 2025. Platserna behövs på fritidshemmen för grundbemanningen och för att ha resurs att sköta öppning och stängning av fritidshemmen.

Förvaltningen budgeterar för en talterapeut på heltid för att stärka skolornas elevhälsoarbete. Detta genomförs genom samarbete med Ålands övriga kommuner.

Utöver detta föreslås en utökning av bibliotekarietjänsterna i Övernäs och Strandnäs skola med 20 procent vardera för att stärka läsningen. Genom att investera i bibliotekstjänsterna kan vi förbättra tillgången till litteratur och läsresurser, vilket i sin tur kommer att stärka elevernas läsförmåga och intresse för läsning.

Genom att investera i dessa roller kan vi säkerställa att våra daghem och skolor fortsätter att utvecklas och förbättras, vilket i sin tur kommer att gynna våra barn och elever och samhället som helhet.

Barnomsorgen har minskat servicenivån inom lokalservice med 41 387 euro. Det innebär en minskning av servicen på samtliga enheter med cirka tio procent. En utvärdering av den minskade servicenivån inom lokalservice för barnomsorgens del utförs i juni 2025.

Budgeterade årsarbeten ordinarie och tillfälligt anställd personal:

Årsarbeten Bildningsnämnden:	Budget 2024	Budget 2025	Förändring	Tjänst (T) / Arbetsavtal (A)
Totalt	320,31	322,15	+1,84	
Verksamhetsutvecklare	0,00	0,80	+0,80	T
Ledande it-handledare	0,80	0,00	-0,80	T
It-strateg	0,00	0,80	+0,80	T
Bemanningskoordinator	0,00	1,00	+1,00	A
Lärare i barnomsorg	48,50	44,50	-4,00	A
Socionom i barnomsorg	0,00	3,00	+3,00	A
Barnskötare i skiftesbarnomsorg	2,568	0,784	-1,784	A
Barnskötare	28,65	28,00	-0,65	A
Barnskötare, pool	7,00	8,00	+1,00	A
Kombitjänst barnskötare/assistent i fritidshem	3,00	3,00	0,00	A
Talterapeut	0,50	1,00	+0,50	A
Skolbibliotekarie	2,40	2,80	+0,40	A

På Medborgarinstitutet görs ytterligare förändringar i budgeten för att fortsätta tydliggöra skillnader mellan kostnader för den fria bildningen respektive uppdragsutbildningen. Kostnader för administration, rektor och biträdande rektor fördelas från 2025 så att dessa kostnader blir transparenta.

Från hösten 2024 har staden ingått ett ettårigt lokalt försöksavtal som möjliggör nya förbättrade arbetsförutsättningar för SFI-lärarna. Avtalet ska utvärderas i april 2025. Lärarna är nu i stället heltidsanställda med fastställd undervisningsskyldighet och övrigt arbete. Eftersom antalet SFI-studerande har ökat utökas praktiksamordnarens plats med 0,4 årsarbetare.

Budgeterade årsarbeten ordinarie och tillfälligt anställd personal:

Årsarbeten Medborgarinstitutet:	Budget 2024	Budget 2025	Förändring	Tjänst (T) / Arbetsavtal (A)
Totalt	13,50	21,90	+8,40	
Praktiksamordnare	0,50	0,90	+0,40	A
Lärare, uppdragsutbildning	0,00	8,00	+8,00	A

Bildningsnämnden

Konto	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budgetavvikelse
Försäljningsintäkter	2 486 828	2 575 340	2 627 095	51 755
Avgiftsintäkter	828 178	958 266	987 113	28 847
Understöd och bidrag	75 285			
Övriga verksamhetsintäkter	82 179	46 400	62 501	16 101
Interna verksamhetsintäkter	15 579			
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	3 488 049	3 580 006	3 676 709	96 703
Löner och arvoden	-13 994 201	-13 747 674	-14 446 495	-698 821
Lönebikostnader	-3 311 248	-3 219 176	-3 135 105	84 071
Summa Personalkostnader	-17 305 449	-16 966 850	-17 581 600	-614 750
Köp av tjänster	-1 125 810	-1 025 419	-1 247 298	-221 879
Material, förnödenheter och varor	-676 849	-703 512	-662 603	40 909
Bidrag	-628 310	-661 180	-601 180	60 000
Övriga verksamhetskostnader	-285 259	-307 637	-350 319	-42 682
Interna verksamhetskostnader	-6 940 744	-7 363 703	-7 019 034	344 669
- därav internhyra	-3 181 377	-3 517 693	-3 685 230	-167 536
- därav kost- och lokalservice	-3 080 189	-3 156 941	-3 120 017	36 923
- därav centrala it kostnader	-473 611	-479 431		479 431
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-26 962 420	-27 028 301	-27 462 034	-433 733
VERKSAMHETSBIDRAG	-23 474 372	-23 448 295	-23 785 325	-337 030
Landskapsandelar och kompensationer			1 083 586	1 083 586
Årsbidrag	-23 474 372	-23 448 295	-22 701 739	746 556
Avskrivningar och nedskrivningar	-27 390	-38 603	-42 374	-3 771
ÅRETS RESULTAT	-23 501 761	-23 486 898	-22 744 114	742 784
Årets överskott (underskott)	-23 501 761	-23 486 898	-22 744 114	742 784
Summa Resultat	-23 501 761	-23 486 898	-22 744 114	742 784

Från 2025 flyttas landskapsandelar från finansiering till bildningsnämnden.

Medborgarinstitutet

Konto	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budgetavvikelse
Försäljningsintäkter	1 630 497	1 116 032	1 530 118	414 086
Avgiftsintäkter	274 567	270 000	258 000	-12 000
Understöd och bidrag	202 500	202 500	215 000	12 500
Övriga verksamhetsintäkter	94 849	96 000	95 000	-1 000
Interna verksamhetsintäkter	383 043	480 760	455 846	-24 914
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	2 585 457	2 165 292	2 553 964	388 672
Löner och arvoden	-1 125 210	-992 495	-1 380 248	-387 753
Lönebikostnader	-251 033	-230 669	-288 232	-57 564
Summa Personalkostnader	-1 376 243	-1 223 164	-1 668 480	-445 317
Köp av tjänster	-159 381	-230 550	-226 800	3 750
Material, förnödenheter och varor	-142 800	-114 350	-122 944	-8 594
Övriga verksamhetskostnader	-383 072	-392 500	-394 252	-1 752
Interna verksamhetskostnader	-556 346	-626 224	-586 123	40 102
- därav kost- och lokalservice	-88 321	-87 734	-87 733	1
- därav centrala it kostnader	-15 313	-15 604		15 604
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-2 617 843	-2 586 788	-2 998 599	-411 811
VERKSAMHETSBIDRAG	-32 386	-421 496	-444 635	-23 139
Årsbidrag	-32 386	-421 496	-444 635	-23 139
ÅRETS RESULTAT	-32 386	-421 496	-444 635	-23 139
Årets överskott (underskott)	-32 386	-421 496	-444 635	-23 139
Summa Resultat	-32 386	-421 496	-444 635	-23 139

Kultur- och fritidsnämnden

Övergripande utvecklingsområden

Kultur- och fritidsnämndens fokus under 2025 ligger på utvecklingsfrågor på flera olika plan i servicen och anläggningarna. Nya digitala system som ska underlätta för såväl användare som personal sjösätts eller planeras att upphandlas. Biblioteket får ett helt nytt lånesystem i början av året samtidigt som en app lanseras för användarna. Sektorn förbereder för upphandling/uppgradering av programvaran som hanterar bokningar, bidrag och föreningsregister. Förhoppningen är att kunna sjösätta möjligheten att betala exempelvis biljetter på nätet.

Sektorn följer upp marknadsföringskampanjen "Mariehamn i rörelse" med konkreta aktiviteter för mariehamnarna och vill underlätta för initiativ som stimulerar till rörelse bland barn och unga.

Vid idrottsanläggningarna genomförs flera olika satsningar, exempelvis spelarbås till WHA och ett större förråd till Islandias ismaskin. Medel har avsatts för att ta fram en plan för förbättring av Islandia, bland annat har det aviserats att rinkstorleken kommer att minska.

Ungdomsenheten förändrar sin verksamhet i och med den nya ungdomslokalen i stadsbibliotekets källare med målsättningen att bättre möta de lite äldre ungdomarnas behov.

På Idrottsgården utökades en plats som kanslist/kassör med 0,34 procent av heltid som vid sidan av Idrottsgården också sköter om den månatliga reskontran.

På Mariebad utökades en plats som badvärd med 0,16 procent av heltid för att i förlängningen minska behovet av vikarier.

Nämnden får i uppdrag att utreda avskaffande av träningsavgifter för ungdomar i Mariehamn.

Nämnden får i uppdrag att utreda hur idrottsanläggningarna kan marknadsföras utanför Åland för att ge intäkter till staden till exempel genom köptjänster.

Budgeterade årsarbeten ordinarie och tillfälligt anställd personal:

Årsarbeten:	Budget 2024	Budget 2025	Förändring	Tjänst (T) / Arbetsavtal (A)
Totalt	41,86	42,36	+0,50	5/41
Kanslist/kassör	1,66	2,00	+0,34	A
Badvärd	7,33	7,49	+0,16	A

Kultur- och fritidsnämnden

Konto	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budgetavvikelse
Försäljningsintäkter	253 920	248 545	266 840	18 295
Avgiftsintäkter	501 730	466 940	504 804	37 864
Understöd och bidrag	18 241	5 000	9 000	4 000
Övriga verksamhetsintäkter	568 392	584 519	586 737	2 218
Interna verksamhetsintäkter	90 122	96 925	97 852	927
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	1 432 405	1 401 929	1 465 233	63 305
Löner och arvoden	-1 648 475	-1 845 306	-1 918 321	-73 015
Lönebikostnader	-394 432	-422 147	-413 863	8 284
Summa Personalkostnader	-2 042 907	-2 267 453	-2 332 184	-64 731
Köp av tjänster	-404 925	-434 630	-551 379	-116 749
Material, förnödenheter och varor	-586 282	-706 191	-686 919	19 272
Bidrag	-196 831	-212 300	-216 000	-3 700
Övriga verksamhetskostnader	-29 450	-11 009	-9 129	1 880
Interna verksamhetskostnader	-2 529 032	-2 740 612	-2 780 251	-39 639
- därav internhyra	-2 126 899	-2 349 333	-2 458 449	-109 116
- därav kost- och lokalservice	-203 651	-195 906	-195 907	-1
- därav centrala it kostnader	-63 151	-64 351		64 351
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-5 789 427	-6 372 195	-6 575 862	-203 667
VERKSAMHETSBIDRAG	-4 357 023	-4 970 266	-5 110 629	-140 362
Årsbidrag	-4 357 023	-4 970 266	-5 110 629	-140 362
Avskrivningar och nedskrivningar	-340 550	-373 011	-393 959	-20 949
ÅRETS RESULTAT	-4 697 573	-5 343 277	-5 504 588	-161 311
Årets överskott (underskott)	-4 697 573	-5 343 277	-5 504 588	-161 311
Summa Resultat	-4 697 573	-5 343 277	-5 504 588	-161 311

4mbk Pommern

Konto	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budgetavvikelse
Köp av tjänster	-3 185	-19 200	-16 000	3 200
Bidrag	-225 834	-240 469	-244 000	-3 531
Interna verksamhetskostnader	-35 319	-34 373	-32 208	2 165
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-264 338	-294 042	-292 208	1 834
VERKSAMHETSBIDRAG	-264 338	-294 042	-292 208	1 834
Årsbidrag	-264 338	-294 042	-292 208	1 834
Avskrivningar och nedskrivningar	-128 418	-125 607	-125 498	110
ÅRETS RESULTAT	-392 757	-419 650	-417 705	1 944
Årets överskott (underskott)	-392 757	-419 650	-417 705	1 944
Summa Resultat	-392 757	-419 650	-417 705	1 944

Äldreomsorgsnämnden

Övergripande utvecklingsområden

Utvärderingen och implementeringen av digitala hjälpmedel och välfärdsteknik fortsätter att ta plats inom verksamheterna i syfte att utveckla arbetsmetoderna, öka klienternas livskvalitet samt minska arbetsbelastningen för personalen.

Budgetmål: Kvalitet i stadens service

Aktiviteter:

Äldreomsorgsnämndens viktigaste fokusområde 2025 och planåren 2026–2027 är att driva förverkligandet av ett demenscenter enligt stadsfullmäktiges beslut.

Kostnad: Åtgärden beräknas inte kräva budgetmedel av äldreomsorgsnämnden under 2025.

Ytterligare ett viktigt fokusområde 2025 är att ett trygghetsboende förverkligas enligt äldreomsorgens behov i St. Göranshemmet. Ett trygghetsboende minskar behovet av serviceboendeplatser genom att stöda äldre personer med orosproblematik, förebygga ohälsa och erbjuda de äldre gemensamhetslokaler, möjlighet till gemensamma måltider samt boende i egen lägenhet med stöd av hemservice.

Kostnad: Åtgärden beräknas inte kräva budgetmedel av äldreomsorgsnämnden under 2025.

En ombyggnation av Trobergshemmet kommer att möjliggöra en uppstart av Seniorcenter under 2025. Seniorcenter bildas för att främja möjligheterna till ett gott och tryggt hemmaboende för alla över 65 år. I Seniorcenter finns:

- Informations- och mötesplats för seniorer
- Möjlighet till gemenskap och att delta i olika aktiviteter
- Visningsmiljö där man kan få information om välfärdsteknik och tekniska hjälpmedel som kan generera en tryggare vardag samt att få se produkterna, känna på dem och diskutera användningsområde
- Enheten för hemmaboendeservice flyttar till närliggande lokaler i samma byggnad
- "Smart i vardagen"-konceptet fortsätter att ordnas i samarbete för att stöda en tryggare vardag för alla över 65+
- Tillgång till hälsofrämjande hembesök, information och rådgivning

Kostnad: Internhyran och lokalservice beräknas öka kostnaderna för äldreomsorgen år 2025 med cirka 37 000 euro.

Äldreomsorgens personalkostnader behöver under året följas upp grundligt och åtgärder vidtas för att sänka sjukfrånvaro och minska personalomsättning.

Förslag på höjning av arvoden för stöd till närståendevårdare tas fram. En utvärdering och förslag till förändring på kriterier för att närståendevård och hemservice smidigare ska gå att erhålla parallellt med varandra genomförs. Förslagen presenteras inför stadsfullmäktige senast under oktober månad 2025.

Budgetmål: Delaktighet för alla

Aktiviteter:

- Äldreomsorgen ska involvera vårdpersonal i processbearbetning av förvaltningens verksamhetsplaner och målbeskrivningar.

- Äldreomsorgen ska på flera nivåer öka kommunikationen och främja goda relationer med medborgare, beslutsfattare och övriga aktörer för att berätta om det fina, personcentrerade arbetet som görs på äldreomsorgens enheter.

Kostnad: Åtgärderna beräknas inte kräva budgetmedel under 2025.

Budgetmål: Utvecklingsfokus

Aktiviteter:

- Ett digitalt avvikelshanteringssystem införs för att rapportera incidenter, utarbeta åtgärder samt att följa upp och identifiera förbättringsmöjligheter. Kostnad: Cirka 6 000 euro
- Nuvarande system för trygghetslarm utvärderas i syfte att förnya och utveckla digitala funktioner. Kostnad: Åtgärderna beräknas inte kräva budgetmedel under 2025.
- Implementering av system för digitala lås och systemstöd för digital nyckelhantering. Kostnad: cirka 40 000 euro.
- Pilotprojekt gällande implementering av digitala tillsynsbesök inom hemservice, vilket är en fortsättning på iHAC-projektet via Nordiska Ministerrådet. Kostnad: Åtgärden beräknas inte kräva budgetmedel för 2025 förutom eventuellt en leasingavgift. Extern finansiering kommer att sökas.

Budgeterade årsarbeten ordinarie och tillfälligt anställd personal:

Årsarbeten:	Budget 2024	Budget 205	Förändring	Tjänst (T) / Arbetsavtal (A)
Totalt	184,88	184,88	0,00	

Äldreomsorgsnämnden

Konto	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budgetavvikelse
Försäljningsintäkter	1 438 779	1 391 367	1 014 025	-377 342
Avgiftsintäkter	2 249 992	1 955 600	3 150 000	1 194 400
Understöd och bidrag	8 350	4 000	4 000	0
Övriga verksamhetsintäkter	478 795	479 000	480 000	1 000
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	4 175 915	3 829 967	4 648 025	818 058
Löner och arvoden	-9 450 497	-9 390 116	-10 080 492	-690 376
Lönebikostnader	-2 268 098	-2 219 937	-2 226 940	-7 002
Summa Personalkostnader	-11 718 595	-11 610 053	-12 307 432	-697 378
Köp av tjänster	-1 862 422	-1 377 217	-2 899 634	-1 522 417
Material, förnödenheter och varor	-323 502	-333 750	-388 245	-54 495
Bidrag	-376 849	-407 000	-419 000	-12 000
Övriga verksamhetskostnader	-263 483	-329 564	-316 100	13 464
Interna verksamhetskostnader	-3 922 234	-4 225 012	-4 108 315	116 698
- därav internhyra	-1 706 325	-1 919 864	-1 996 659	-76 794
- därav kost- och lokalservice	-1 898 675	-1 978 115	-2 041 209	-63 094
- därav centrala it kostnader	-251 085	-255 855		255 855
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-18 467 086	-18 282 596	-20 438 725	-2 156 129
VERKSAMHETSBIDRAG	-14 291 170	-14 452 630	-15 790 700	-1 338 071
Årsbidrag	-14 291 170	-14 452 630	-15 790 700	-1 338 071
Avskrivningar och nedskrivningar	-6 763	-31 263	-27 763	3 500
ÅRETS RESULTAT	-14 297 934	-14 483 893	-15 818 464	-1 334 571
Årets överskott (underskott)	-14 297 934	-14 483 893	-15 818 464	-1 334 571
Summa Resultat	-14 297 934	-14 483 893	-15 818 464	-1 334 571

Stadsmiljönämnden

Övergripande utvecklingsområden

Genom att skapa en stadsmiljö som främjar ett hållbart och aktivt liv bidrar sektorn till god kvalitet, delaktighet och minskad klimatpåverkan i enlighet med Vision 2040 och stadens målsättningar för mandatperioden 2024–2027. Sektorn skapar förutsättningar för människor att arbeta, bo och verka i, men har också ett viktigt uppdrag i att hitta lösningar för att bibehålla en balans mellan bebyggelse, människor och natur.

Stadsmiljösektorn strävar efter att utveckla, förbättra och förenkla service och tjänster till invånarna. Bland annat planeras digitala tjänster som bokning av plats på torget och e-tjänst för ansökan om bygglov. Inom hela sektorn pågår flertalet förändringsprocesser samtidigt där översyn av rätt person/maskin på rätt plats är ett genomgående tema. Ett konkret exempel är inköp av utrustning som gör att staden kan utföra släntklippning i egen regi vilket beräknas spara cirka 30 000 euro per år.

Under hösten 2024 deltar sektorn i ett pilotprojekt för att övergå till Teams, OneDrive och Ankaret. Under 2025 kommer det krävas kontinuerliga utbildningsinsatser för att uppnå en önskad kompetens och effekt.

Utvecklad kommunikation och information är ett fokusområde inom sektorn. Konkret handlar det om att hitta nya forum för att mötas och diskutera gemensamma frågor såväl fysiskt som digitalt. I en stor sektor med väldigt olika verksamhetsområden är det viktigt att hitta en enhetlig linje i gemensamma frågor så långt det är möjligt.

Stadsmiljösektorns nya organisation har varit i kraft sedan 1 oktober 2023 och nya former av samarbetsforum har initierats för ett sömlöst arbetssätt där olika kompetenser finns med redan från planeringsskedet av olika projekt. Den interna dialogen och kommunikationen pågår kontinuerligt för att synliggöra behov av ändrade arbetssätt och effektiviseringar.

Planläggningens fokus kommande år och under 2025 kommer att ligga på produktion av nya tomter för boende samt utveckling av strandpromenaderna på östra- och västra sidan av Mariehamn. Rossen är också ett starkt fokusområde. Under 2025 kommer platsen för ett nytt demenscenter uppta mycket tid så att en stadsplan kunde godkännas inför en projektering.

Samhällstekniska avdelningen:

Arbetsplanering och strukturen ses över, ändamålsenliga redskap inhandlas för att få ett effektivare arbetsflöde, inhyrd arbetskraft planeras så att rätt maskin används på rätt plats i rätt arbetsmoment.

Ett ramavtal gällande gatubelysningsarmaturer har tecknats och målsättningen är att byta ut minst 500 belysningspunkter per år till energieffektiva LED armaturer.

Ramavtalen för vinterunderhåll, leverans av grus och sand samt för arbetsmaskiner och transporttjänster har upphandlats 2024. Anbudet ligger i förvaltningsdomstolen för prövning.

Mariehamns räddningsverk:

Den 1 maj 2024 inledde den nya räddningsmyndigheten för Åland sitt arbete vilket innebar att tre medarbetare, varav även räddningschefen, överflyttades till myndigheten i Jomala. En ny organisation och ledningsstruktur för räddningsverket med en tydligare indelning mellan brand- och ambulansverksamheten togs fram i samarbete med räddningsverkets personal under våren.

Förhandlingar med ÅHS om ett nytt samarbetsavtal inleddes under våren 2024 för att ersätta det från 1996 men gav inte önskat resultat och avtalet sades därför upp per den 30 september 2024. Även HTC-

avtalet (helikopterberedskap) med ÅHS sades upp per den 30 september 2024. Uppsägningstiden är två respektive ett år. Förhandlingarna med ÅHS om budget för år 2024 och 2025 ledde till en intäktsökning motsvarande 270 000 euro.

Fastighetsavdelningen:

Konsumtionsutgifterna för 2025 förväntas ligga på en någorlunda stabil nivå, där el- och fjärrvärmekostnaderna utgör den största delen. Prisökningarna på i stort sett all teknisk utrustning förväntas fortsätta, vilket riskerar leda till att det planerade underhållet behöver minska i omfattning.

Omfattningen av fastighetsförvaltningen styrs av byggnadernas och sektorernas behov av underhåll och anpassning av lokalerna samt eventuell nybyggnation. Fastighetsavdelningen ser en kontinuerligt ökande ärendemängd i Pondus samtidigt som listan med både mindre och större planerade underhållsprojekt blir längre. Prioriterat är att bibehålla värdet i det redan befintliga fastighetsbeståndet genom ett tillräckligt fastighetsunderhåll och att minska underhållsskulden som är orsakad av ett långvarigt bristande planerat fastighetsunderhåll. Fortsatta satsningar på energieffektivisering och driftoptimering, vilka innebär minskad klimatpåverkan, sänkt energiförbrukning och en framtidssäkring av det befintliga fastighetsbeståndet.

Fastighetsavdelningen utökar sina personella projektresurser med två personer för att kunna starta och driva fler projekt parallellt med det löpande och planerade fastighetsunderhållet.

Stadens system för internhyra ses i samråd med stadsledningen över under året.

Va-verket

Va-verket finansieras av intäkter från avgifter för vatten och avlopp. Inköpspriset för vatten förväntas öka med fem procent vilket inverkar på försäljningspriset både på vatten och avloppssidan.

Lotsbroverket är hårt belastat och det finns utmaningar med att klara reningskraven. Lotsbroverket är i behov av en kapacitetsökning. Dagens miljötillstånd går ut 2027 och nya EU direktiv gällande reningen träder i kraft 2040. En förundersökning har påbörjats och projektering måste ske 2025.

Det finns ett ökande behov av underhåll och ersättande investeringar när bland annat ledningsnät föråldras samtidigt som nya byggs.

Budgeterade årsarbeten ordinarie och tillfälligt anställd personal:

Årsarbeten stadsmiljönämnden:	Budget 2024	Budget 2025	Förändring	Tjänst (T) / Arbetsavtal (A)
Totalt	95,12	96,12	+1,00	
Räddningschef	1,00	0,00	-1,00	T
Ledande brandinspektör	1,00	0,00	-1,00	T
Brandinspektör	1,00	0,00	-1,00	A
Ambulanssjukvårdare	0,00	3,00	+3,00	A

Årsarbeten fastighetsavdelningen:	Budget 2024	Budget 2025	Förändring	Tjänst (T) / Arbetsavtal (A)
Totalt	60,16	61,82	+1,66	
Fastighetsskötare	3,00	4,00	+1,00	A
Projektledare	0,00	1,00	+1,00	A
Teknisk projektledare	0,00	1,00	+1,00	A
Lokalvårdare	42,56	41,22	-1,34	A

Årsarbeten Va-verket:	Budget 2024	Budget 2025	Förändring	Tjänst (T) / Arbetsavtal (A)
Totalt	11,65	12,65	+1,00	
VA-montör	3,00	4,00	+1,00	A

Stadsmiljönämnden

Konto	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budgetavvikelse
Försäljningsintäkter	1 954 518	2 016 119	2 297 969	281 850
Avgiftsintäkter	230 783	252 824	217 392	-35 432
Övriga verksamhetsintäkter	2 156 370	1 822 548	1 947 521	124 973
Interna verksamhetsintäkter	2 811 504	2 407 460	2 834 677	427 217
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	7 153 175	6 498 951	7 297 560	798 609
TILLVERKNING FÖR EGET BRUK	157 800	140 938	143 657	2 719
Löner och arvoden	-5 002 012	-4 994 058	-5 096 430	-102 372
Lönebikostnader	-1 180 065	-1 153 958	-1 105 895	48 063
Summa Personalkostnader	-6 182 076	-6 148 016	-6 202 325	-54 309
Köp av tjänster	-1 233 520	-1 274 632	-1 755 750	-481 118
Material, förnödenheter och varor	-1 511 526	-1 446 640	-1 471 795	-25 154
Bidrag	-21 235	-30 700	-30 700	0
Övriga verksamhetskostnader	-184 728	-418 972	-410 024	8 949
Interna verksamhetskostnader	-3 558 557	-3 195 262	-3 528 283	-333 022
- därav internhyra	-736 497	-746 257	-776 107	-29 850
- därav kost- och lokalservice	-90 276	-91 564	-91 564	0
- därav centrala it kostnader	-138 647	-141 281		141 281
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-12 691 642	-12 514 223	-13 398 877	-884 654
VERKSAMHETSBIDRAG	-5 380 667	-5 874 334	-5 957 661	-83 327
Årsbidrag	-5 380 667	-5 874 334	-5 957 661	-83 327
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 175 518	-1 264 960	-1 258 747	6 213
ÅRETS RESULTAT	-6 556 185	-7 139 294	-7 216 408	-77 114
Årets överskott (underskott)	-6 556 185	-7 139 294	-7 216 408	-77 114
Summa Resultat	-6 556 185	-7 139 294	-7 216 408	-77 114

Fastighetsavdelningen

Konto	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budgetavvikelse
Försäljningsintäkter	8 014		8 000	8 000
Övriga verksamhetsintäkter	567 699	480 577	519 460	38 883
Interna verksamhetsintäkter	10 851 253	11 785 432	12 139 292	353 861
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	11 426 966	12 266 008	12 666 752	400 744
Löner och arvoden	-2 419 094	-2 241 028	-2 389 695	-148 667
Lönebikostnader	-539 921	-525 784	-522 661	3 123
Summa Personalkostnader	-2 959 015	-2 766 812	-2 912 356	-145 544
Köp av tjänster	-1 983 855	-2 712 437	-2 950 765	-238 328
Material, förnödenheter och varor	-2 287 829	-2 157 439	-2 151 526	5 913
Övriga verksamhetskostnader	-195 119	-177 348	-153 481	23 867
Interna verksamhetskostnader	-1 915 716	-1 955 960	-1 974 916	-18 956
- därav internhyra	-195 935	-230 432	-248 722	-18 290
- därav kost- och lokalservice	-32 272	-22 869	-22 869	0
- därav centrala it kostnader	-82 019	-83 577		83 577
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-9 341 535	-9 769 997	-10 143 043	-373 047
VERKSAMHETSBIDRAG	2 085 431	2 496 012	2 523 709	27 697
Årsbidrag	2 085 431	2 496 012	2 523 709	27 697
Avskrivningar och nedskrivningar	-2 639 112	-2 487 015	-2 447 647	39 368
ÅRETS RESULTAT	-553 681	8 997	76 062	67 065
Årets överskott (underskott)	-553 681	8 997	76 062	67 065
Summa Resultat	-553 681	8 997	76 062	67 065

Va-verket

Konto	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budgetavvikelse
Försäljningsintäkter	4 437 921	4 669 124	4 789 263	120 139
Övriga verksamhetsintäkter	200 366	199 538	201 500	1 962
Interna verksamhetsintäkter	377 713	418 878	398 907	-19 970
Summa VERKSAMHETSINTÄKTER	5 016 000	5 287 539	5 389 670	102 131
TILLVERKNING FÖR EGET BRUK	51 254	50 000	51 250	1 250
Löner och arvoden	-568 819	-565 128	-630 900	-65 772
Lönebikostnader	-126 990	-129 909	-134 731	-4 822
Summa Personalkostnader	-695 809	-695 037	-765 631	-70 594
Köp av tjänster	-369 758	-364 930	-311 085	53 845
Material, förnödenheter och varor	-1 883 151	-1 860 765	-1 944 820	-84 055
Övriga verksamhetskostnader	-29 625	-43 238	-27 200	16 038
Interna verksamhetskostnader	-856 841	-881 045	-807 827	73 218
- därav internhyra	-52 881	-47 751	-49 661	-1 910
- därav kost- och lokalservice	-16 868	-19 489	-19 489	0
- därav centrala it kostnader	-19 490	-19 860		19 860
Summa VERKSAMHETSKOSTNADER	-3 835 184	-3 845 015	-3 856 563	-11 548
VERKSAMHETSBIDRAG	1 232 071	1 492 523	1 584 357	91 833
Årsbidrag	1 232 071	1 492 523	1 584 357	91 833
Avskrivningar och nedskrivningar	-1 007 770	-1 074 449	-1 173 093	-98 644
ÅRETS RESULTAT	224 301	418 075	411 264	-6 810
Årets överskott (underskott)	224 301	418 075	411 264	-6 810
Summa Resultat	224 301	418 075	411 264	-6 810

Investeringar

Stadsledningen

		Avskr. antal år	Total Budget	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Summa
Alla objekt	Inkomster				0	50 000			50 000
Alla objekt	Utgifter			-146 712	-346 734	-320 448	-130 000	-150 000	-600 448
Alla objekt	Netto			-146 712	-346 734	-270 448	-130 000	-150 000	-550 448
20075 FASTIGHETSSKYLTAR	Utgifter	10				-60 000			-60 000
23062 HÅRDVARA TILL FÖRVALTNINGSNÄT	Utgifter	3		-99 160	-140 000	-100 000	-50 000	-50 000	-200 000
23079 PROJEKTERING O KONKURENSUTSÄTTNING AV STADENS IT	Utgifter	5	-50 000	-26 286	-50 000	-23 714			-23 714
23080 FUNKTIONALITET I HYPERGENE	Utgifter	5	-78 000	-21 266	-56 734	-56 734			-56 734
23081 FIBERUTBYGGNAD	Utgifter	20			-60 000	-30 000	-30 000	-50 000	-110 000
25012 TIDSRAPPORTERINGSSYSTEM	Inkomster				0	50 000			50 000
25012 TIDSRAPPORTERINGSSYSTEM	Utgifter				-40 000	-50 000	-50 000	-50 000	-150 000
25012 TIDSRAPPORTERINGSSYSTEM	Netto	3	-200 000		-40 000	0	-50 000	-50 000	-100 000

20075 Fastighetsskyltar

En centralt koordinerad insats görs för att förse stadens fastigheter med enhetligt utformad skyltning.

23062 Hårdvara till förvaltningsnät

Stadens IT behöver säkra upp framtida tillgång och underhåll av förvaltningsnätet. Genom att bygga om strukturen i nätet och förnya delar av nätet blir den mer framtidssäkrad.

23079 Projektering och konkurrensställning av stadens IT

IT behöver säkra upp stadens IT-miljö så den klarar av framtida utvecklingsbehov. Genom upphandling av arbetsplats, support, nätverk och säkerhet så blir resten av IT-miljön framtidssäkrad och mer effektiv.

23080 Funktionalitet i Hypergene

I investeringen Funktionalitet i Hypergene ingår ny funktionalitet för personalbudgetering, riskkartläggning, nyckeltalshantering samt länkning till egna fakturor.

23081 Fiberutbyggnad

Stadens IT behöver genomföra fiberutbyggnad för att möjliggöra en strukturförändring i nätet.

25012 Tidsrapporteringssystem

I upphandlingen av Tidsrapportering, schemaläggning och bemanningssystemet deltar ett flertal övriga kommuner. För stadens del kommer det bland annat att betyda en mera centraliserad bemanning och att resurser kan användas på rätt sätt.

Bildningsnämnden

		Avskr. antal år	Total Budget	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Summa
Alla objekt	Utgifter			0	-50 000	-100 000	-100 000	-100 000	-300 000
Alla objekt	Netto			0	-50 000	-100 000	-100 000	-100 000	-300 000
40113 NPF MÖBLER TILL SKOLORNA	Utgifter	5			0	-50 000	-50 000	-50 000	-150 000
40119 MÖBLER TILL SKOLORNA	Utgifter	5		0	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-150 000

40113 NPF möbler till skolorna

NPF säkring av daghem och skolor.

40119 Möbler till skolorna

Skolorna håller enligt plan på med att förnya lärarnas arbetsbord till höj- och sänkbara samt även förnya övrigt möblemang.

Kultur- och fritidsnämnden

		Avskr. antal år	Total Budget	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Summa
Alla objekt	Inkomster				0	117 500	31 250	72 500	221 250
Alla objekt	Utgifter				-37 021	-587 842	-251 509	-405 266	-1 244 617
Alla objekt	Netto				-37 021	-470 342	-220 259	-332 766	-1 023 367
44195 UPPGRADERING AV HYLLOR, MÖBLER ETC. VID BARNAVDDELN	Utgifter	5			0	-40 000			-40 000
44500 KONSTNÄRLIG MILJÖGESTALTNING, BUDGET%	Utgifter				-37 021	-77 842	-126 509	-115 266	-319 617
47304 NY KONSTGRÄSMATTA TILL WHA	Inkomster				0	117 500			117 500
47304 NY KONSTGRÄSMATTA TILL WHA	Utgifter				0	-470 000			-470 000
47304 NY KONSTGRÄSMATTA TILL WHA	Netto	10			0	-352 500			-352 500
47306 TOPPNING AV BALTICHALLENS GOLV	Inkomster				0		20 000		20 000
47306 TOPPNING AV BALTICHALLENS GOLV	Utgifter				0	0	-80 000		-80 000
47306 TOPPNING AV BALTICHALLENS GOLV	Netto	10			0	0	-60 000		-60 000
47307 PARKOURPARK	Inkomster				0		11 250		11 250
47307 PARKOURPARK	Utgifter				0	0	-45 000		-45 000
47307 PARKOURPARK	Netto	10			0	0	-33 750		-33 750
47308 NYA STOLAR TILL WHA	Inkomster				0			18 750	18 750
47308 NYA STOLAR TILL WHA	Utgifter				0	0		-75 000	-75 000
47308 NYA STOLAR TILL WHA	Netto	10			0	0		-56 250	-56 250
47309 FÖRRÅD TILL BALTICHALLEN	Inkomster				0			37 500	37 500
47309 FÖRRÅD TILL BALTICHALLEN	Utgifter				0	0		-150 000	-150 000
47309 FÖRRÅD TILL BALTICHALLEN	Netto	30			0	0		-112 500	-112 500
47392 NY SARG TILL ISLANDIA	Inkomster				0			16 250	16 250
47392 NY SARG TILL ISLANDIA	Utgifter				0	0		-65 000	-65 000
47392 NY SARG TILL ISLANDIA	Netto	10			0	0		-48 750	-48 750

44195 Uppgradering av hyllor, möbler etc. vid barnavdelningen

Uppgradering av bibliotekets barnavdelning görs under året. Främst nya inventarier som tilltalar barn och ungdomar på ett bättre sätt. Även sagorummet får en ny skepnad och en mer flexibel lösning.

44500 Konstnärlig miljögestaltning, budget%

Konstnärlig miljögestaltning Enligt stadens konstplan avsätts 0,7 procent av stadens budgeterade nettoinvesteringar som konstinvestering dock minst 30 000 euro. Vid varje förändring av stadens årliga nettoinvestering i samband med stadsdirektörens budgetförslag, stadsstyrelsens budgetförslag och fullmäktiges budgetbeslut så kommer investeringsbudgeten för konstnärlig miljögestaltning räknas om.

47304 Ny konstgräsmatta till WHA

Konstgräsmattan på WHA som invigdes år 2020 sjunger på sista versen. Mattans prestanda testas årligen och resultatet av senaste test visar att mattan inte längre klarar kraven för spel i herrligan.

Kvalitetskraven för damernas liga och herrarnas näst högsta division är lägre och dessa krav klarar WHA.

En ny matta som möter kraven ställda för herrligan uppskattas till 390 000 euro. 30 000 euro bör avsättas för omhändertagande av den befintliga mattans SBR-granulat. Ytterligare 50 000 euro avsätts för att kunna flytta WHA:s nuvarande matta till annan plats inom staden, totalt således 470 000 euro. Stadsledningen planerar lämpliga ytor på WHA där man kan samla plogad snö från spelplanen utan att gummigranulatet hamnar i naturen.

47306 Toppning av Baltichallens golv

Baltichallen stod klar 1998. Att anläggningen börjar bli till åren märks bland annat genom att golvet ytskikt är slitet, det finns sprickor i mattan. Mattan behöver toppas vilket innebär att det befintliga, slitna golvet får ett nytt ytskikt.

47307 Parkourpark

En parkourbana är en hinderbana som utövaren tar sig igenom genom att använda sin egen kropp. Utövaren hoppar, springer, slår kullerbyttor, klättrar osv. Träningen blir på så sätt mångsidig. Placeringsmöjligheter finns i Idrottsparken, vid Baltichallen eller på Backebergs sportfält. Investeringen faller väl samman med åsikter som framkommit i stadens senaste medborgarundersökning samt Vision 2040.

47308 Nya stolar till WHA

WHA-läktaren stod klar år 2005. Stolarna som är utsatta för vädrets makter blir med tiden sköra av framför allt sol och regn.

47309 Förråd till Baltichallen

Möjligheterna till förvaring tillgodosågs inte då Baltichallen byggdes vilket har varit uppenbart genom åren. Utrymme för förvaring av redskap och skyddsmattor behövs. Placeringen är tänkt på hallens östra sida.

47392 Ny sarg till Islandia

Nuvarande sarg kom på plats år 2010 och behöver bytas ut.

4mbk Pommern

		Avskr. antal år	Total Budget	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Summa
Alla objekt	Inkomster			79 676	112 000	97 120			97 120
Alla objekt	Utgifter			-100 203	-140 000	-121 400			-121 400
Alla objekt	Netto			-20 527	-28 000	-24 280			-24 280
46405 RESTAURERING AV DÄCK OCH SKANSTAK	Inkomster		45 120	79 676	112 000	45 120			45 120
46405 RESTAURERING AV DÄCK OCH SKANSTAK	Utgifter		-56 400	-100 203	-140 000	-56 400			-56 400
46405 RESTAURERING AV DÄCK OCH SKANSTAK	Netto	10	-11 280	-20 527	-28 000	-11 280			-11 280
46614 DOCKNING OCH BESIKTNING	Inkomster				0	52 000			52 000
46614 DOCKNING OCH BESIKTNING	Utgifter				0	-65 000			-65 000
46614 DOCKNING OCH BESIKTNING	Netto	15			0	-13 000			-13 000

46405 Restaurering av däck och skanstak

Under våren 2025 slutförs projektet med renoveringen av Pommerns däck. Den sista delen, renoveringen av poopdäck, inleddes hösten 2024 och slutförs våren 2025. Hela beloppet för renoveringen var budgeterad på år 2024 och en del överförs nu till 2025.

46614 Dockning och besiktning

4mbk Pommern dockas antingen under 2025 eller under 2026 enligt överenskommelse mellan staden, Ålands landskapsregering, Ålands Sjöfartsmuseum och Mariehamns hamn Ab. För dockning och besiktning av 4 mbc Pommern budgeteras 65 000 euro varav 80 procent finansieras av Ålands landskapsregering. Utgående från besiktningen tas en underhållsplan för fartyget fram.

Stadsmiljönämnden

		Avskr. antal år	Total Budget	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Summa
Alla objekt	Inkomster				0		120 000	175 000	295 000
Alla objekt	Utgifter			-142 737	-695 000	-1 685 000	-1 840 000	-1 450 000	-4 975 000
Alla objekt	Netto			-142 737	-695 000	-1 685 000	-1 720 000	-1 275 000	-4 680 000
50039 UPPRUSTNING ÖSTERHAMN	Utgifter	20		-17 795	0	-250 000			-250 000
50186 ORTOFOTOKARTA	Utgifter	5			0	0	-40 000		-40 000
50192 CENTRUMGATA, GENERALPLAN	Utgifter	20	-570 000		0	-70 000	-500 000		-570 000
59900 PROJEKTERINGAR	Utgifter					-30 000			-30 000
50249 GC-VÄGAR OCH GÅNGSTIGAR	Utgifter	20		-117 342	-150 000	-200 000	-200 000	-200 000	-600 000
50264 SVIBYVÄGEN GC- VÄG	Utgifter	20	-300 000	-7 600	0	-150 000	-150 000		-300 000
50267 LILLA HOLMEN	Utgifter	20			-50 000	-150 000			-150 000
50271 BELYSNINGSENHETER	Utgifter	20			-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-450 000
50503 MASKINPARKEN, REDSKAP	Utgifter	10			-20 000	-50 000	-50 000	-50 000	-150 000
50779 AKTIVA FARTHINDER	Utgifter	20			0	0	-80 000		-80 000
57008 TROTTOARER RENOVERING	Utgifter	20		0	0	-50 000	-50 000	-50 000	-150 000
59990 FORDON	Utgifter	10		0	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-450 000
59995 GATUARBETEN EFTER VA-GRÄVNINGAR	Utgifter	20		0	-120 000	-300 000	-300 000	-300 000	-900 000
83106 TRANSPORTBIL	Utgifter	10			-55 000	-50 000	-50 000	-50 000	-150 000
83114 SLÄCKNINGSBIL	Inkomster				0			175 000	175 000
83114 SLÄCKNINGSBIL	Utgifter				0	0		-500 000	-500 000
83114 SLÄCKNINGSBIL	Netto	10			0	0		-325 000	-325 000
83134 SLANGTVÄTT	Utgifter	10			0	-85 000			-85 000
83144 FÄLTCHFSBIL	Inkomster				0		120 000		120 000
83144 FÄLTCHFSBIL	Utgifter				0	0	-120 000		-120 000
83144 FÄLTCHFSBIL	Netto	10			0	0	0		0

50039 Upprustning Österhamn

Anslag för mindre upprustning av Österhamn.

50186 Ortofotokarta

50192 Centrumgata, generalplan

59900 Projekteringar

50249 Gc-vägar och gångstigar

Det årliga anslaget för gc-vägar föreslås öka för att ha möjlighet att kunna genomföra gc-vägsprojekt på ett rationellt sätt.

50264 Svibyvägen gc-väg

50267 Lilla holmen

Upprustningen av Lilla Holmen fortgår med allmän upprustning samt renovering av bron och staket som är i dåligt skick.

50271 Belysningsenheter

Projektet med uppgradering av belysningsenheter till mer energisnåla LED modeller samt byte av stolpar som rostade till den grad att de utgör en säkerhetsrisk fortgår. Gamla modeller fasas ut ur tillverkarnas sortiment varvid det blir svårare att få tag på armaturer.

50503 Maskinparken, redskap

För att effektivisera underhållsarbetet och göra det mer kostnadseffektivt behöver maskin- och utrustningsparken utökas.

50779 Aktiva farthinder

57008 Trottoarer renovering

Stadens trottoarer är i stort behov av renoveringar varför ett årligt anslag för detta tas upp.

59990 Fordon

Ett årligt anslag för utbyte av fordon.

59995 Gatuarbeten efter va-grävningar

I budgeten ingår ett årligt anslag för att kunna återställa och grundreparera gator i samband med Vaverkets grävningsarbeten.

83106 Transportbil

Förnyelse av en transportbil är inplanerad 2025. Flakbilsenhet som kan transportera kontaminerad utrustning från brandplats till saneringsplats. Nuvarande fordon är 14 år gammal.

83114 Släckningsbil

Enligt fordonsplanen ska släckningsbilen förnyas år 2027 och 35 procent av kostnaderna fonderas av Ålands landskapsregering.

83134 Slangtvätt

Räddningsverkets befintliga slangtvätt är från 1995 och är i mycket dåligt skick. Servicekostnaderna är höga på den nuvarande tvätten och det är därmed motiverat att köpa en ny. Den tilltänkta slangtvätten tvättar, provtrycker och torkar slangen automatiskt och är till viss del inkomstdrivande då andra aktörer kan betjäna. Den tar även ytterst lite plats och bidrar till en bättre förvaltning av fastigheten.

83144 Fältchefsbil

Enligt fonderingstakt ska en ny ambulans införskaffas under 2024. På grund av förseningar i chassileverans kommer fordonet levereras i början av 2025 och därmed faktureras projektet också först 2025.

Fastighetsavdelningen

		Avskr. antal år	Total Budget	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Summa
Alla objekt	Utgifter			-609 105	-1 290 000	-5 775 000	-14 105 000	-13 200 000	-33 080 000
Alla objekt	Netto			-609 105	-1 290 000	-5 775 000	-14 105 000	-13 200 000	-33 080 000
59900 PROJEKTERINGAR	Utgifter				-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	-300 000
60003 MARIEBAD, REINVESTERINGAR	Utgifter	20		-540 740	-150 000	-250 000	-75 000		-325 000
60005 MARIEBAD, GRUNDRENOVERING	Utgifter	30			-100 000	-200 000			-200 000
60047 YTTERNÄS SKOLA OMBYGGNAD VENTILATION	Utgifter	30			0	-120 000			-120 000
60067 GRUNDFÖRBÄTTRINGAR I FASTIGHETER	Utgifter	30			-300 000	-300 000	-300 000	-300 000	-900 000
60069 STADSHUSET GRUNDRENOVERING	Utgifter	30		-2 671	-70 000	-250 000	-3 000 000	-3 000 000	-6 250 000
60072 LADDNINGSFRASTRUKT UR VID STADENS FASTIGHETER	Utgifter	20		-21 877	-100 000	-100 000			-100 000
60080 ENERGIEFFEKTIVISERING AV FASTIGBESTÄNDET	Utgifter	30			-470 000	-455 000	-430 000	-300 000	-1 185 000
60085 TROBERGSHEMMET OMBYGGNAD	Utgifter	30	-2 000 000		0	-1 900 000			-1 900 000
60091 DEMENSCENTER	Utgifter	40	-17 400 000		0	-400 000	-7 000 000	-7 000 000	-14 400 000
60419 UNGDOMSENHET I BIBLIOTEKET	Utgifter	30	-120 000		0	-100 000			-100 000
60420 RÄDDNINGSVÄRKET GOLVRENOVERING	Utgifter	30			0	-150 000			-150 000
60421 NABBEN OMKLÄDNINGSHUS	Utgifter	30			0	-200 000			-200 000
60422 ÖVERNÄS SKOLA GRUNDRENOVERING	Utgifter	30	-5 500 000		0	-200 000	-3 000 000	-2 300 000	-5 500 000
60424 ODALGÅRDEN TAKRENOVERING	Utgifter	30			0	-200 000			-200 000
60425 RÅDHUSET GRUNDRENOVERING	Utgifter	30	-500 000		0	-100 000	-200 000	-200 000	-500 000
60426 WÄKTARS DAGHEM RENOVERING	Utgifter	30			0	-750 000			-750 000

59900 Projekteringar

60003 Mariebad, reinvesteringar

60005 Mariebad, grundrenovering

Arbetet med Mariebads tekniska modernisering och renovering fortgår. Under 2025 byggs en helt ny vattenreningskrets för barnbassängen, vilket resulterar i separerade vattenreningskretsar för de olika bassängerna. Detta åtgärdar slutligen grundproblemet med sammanbyggda kretsar från byggnationen. Ett utbyte av barnpool ingår också i projektplaneringen. Utöver detta renoveras hela terrassen och byggnadstekniskt underhåll invändigt fortgår.

60047 Ytternäs skola ombyggnad ventilation

Det årliga anslaget för grundförbättringar i fastighetsbeståndet fortgår och vid Ytternäs skola kommer ett större arbete med ombyggnation av ventilationssystemet i den norra delen av skolan att behöva genomföras för att få en godkänd OVK för skolan.

60067 Grundförbättringar i fastigheter

60069 Stadshuset grundrenovering

Bland de stora projekten planeras för projektering av stadshusets helrenovering inklusive ventilations- och värmesystem.

60072 Laddningsinfrastruktur vid stadens fastigheter

60080 Energieffektivisering av fastigbeståndet

Fastighetsavdelningens arbete kring energieffektivisering och digital fastighetsautomation går in på det andra året i den inledande treårsplanen med 455 000 euro i projektplanen. I planen för 2025 ingår bland annat solcellsprojekt vid Trobergshemmet, Ängsbacken och Tekniska verken samt ett flertal belysnings- och ventilationsprojekt. Pilotprojektet kring energioptimering och en digital plattform för uppkopplad fastighetsautomation ingår också i handlingsplanen och fortgår i Tekniska verkens kontorsbyggnad.

60085 Trobergshemmet ombyggnad

Anpassningarna i Trobergshemmet för äldreomsorgens förändrade behov genomförs i huvudsak under året.

60091 Demenscenter

60419 Ungdomsenhet i biblioteket

Vid stadsbiblioteket anpassas de tidigare lokalerna för läromedelscentralen till en ungdomsenhet.

60420 Räddningsverket golvrenovering

60421 Nabben omklädningshus

Vid Nabben rivs det nuvarande omklädningshuset samt dass och ersätts med en ny motsvarighet kopplad till kommunalt vatten och avlopp.

60422 Övernäs skola grundrenovering

Övernäs skola är i behov av grundrenovering och där ingår förutom ventilationssystem även stambyte av avlopp-, vatten- och värmesystem samt tillgänglighetsanpassning och ytskiktsrenovering.

60424 Odalgården takrenovering

Hälften av Odalgårdens vattentak har uppnått sin tekniska livslängd och åtgärdas genom takbyte.

60425 Rådhuset grundrenovering

Rådhuset behöver genomgå en flerårig upprustning. Under 2025 prioriteras tillgänglighetsanpassning samt lås till dörrarna i enlighet med det förslag som avlämnats av kommittén för Rådhusets renovering.

60426 Wäktars daghem renovering

Wäktars daghem har fortsatta inomhusmiljöproblem och i övrigt ett renoveringsbehov, vilket kräver prioriterade åtgärder.

Fastighetsavdelningens investeringar prioriteras enligt nedan:

Redan påbörjade projekt som slutförs är 60419 Ungdomsenhet i biblioteket och 60085 Trobergshemmet ombyggnad.

Av övriga projekteringar och renoveringar är 60422 Övernäs skola grundrenovering, 60069 Stadshuset grundrenovering samt 60091 Demenscenter högst prioriterade.

I övrigt är prioritetsordningen:

1. 60426 Wäktars daghem renovering
2. 60003 Mariebad, reinvesteringar
3. 60005 Mariebad, grundrenovering
4. 60047 Ytternäs skola ombyggnad ventilation
5. 60080 Energieffektivisering av fastigbeståndet
6. 60424 Odalgården takrenovering
7. 60420 Räddningsverket golvrenovering
8. 60421 Nabben omklädningshus
9. 60425 Rådhuset grundrenovering
10. 60072 Laddningsinfrastruktur vid stadens fastigheter

Va-verket

		Avskr. antal år	Total Budget	Bokslut 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Summa
Alla objekt	Utgifter			-90 096	-1 836 000	-2 873 000	-1 924 000	-1 524 000	-6 321 000
Alla objekt	Netto			-90 096	-1 836 000	-2 873 000	-1 924 000	-1 524 000	-6 321 000
59999 REINVESTERING I VA-LEDNINGSNÄTET	Utgifter	30			-1 516 000	-1 498 000	-1 524 000	-1 524 000	-4 546 000
70502 PUMPSTATIONER, UPPGRADERING	Utgifter	10		-29 664	0	-50 000			-50 000
70507 STAMAVLOPP	Utgifter	30			0	-40 000	-400 000		-440 000
70569 CEDERS PUMPSTATION	Utgifter	20			-50 000	-500 000			-500 000
70586 LOTSBRÖVERKET PROJ KAPACITET	Utgifter	30			-50 000	-200 000			-200 000
70722 LOTSBRÖVERKET, MASKINUTRUSTNING	Utgifter	10		-60 433	0	-90 000			-90 000
70756 PUMPSTATIONER BREDDNINGSMAGASIN	Utgifter	10	-100 000		-50 000	-50 000			-50 000
70757 UTVECKLA DV. RENING SLEMMERN	Utgifter	20			0	-100 000			-100 000
70758 LOTSBRÖVERKET, NÖDGENERATOR	Utgifter	10	-175 000		-75 000	-100 000			-100 000
70759 PUMPSTATIONER, NÖDGENERATOR	Utgifter	10	-190 000		-95 000	-95 000			-95 000
70760 HAGTORNSVÄGEN, NY PUMPSTATION	Utgifter	20			0	-100 000			-100 000
70761 DÖRR LÅSSYSTEM	Utgifter	20			0	-50 000			-50 000

59999 Reinvestering i va-ledningsnätet

Reinvesteringarna i ledningsnätet fortsätter på samma nivå som fjolåret.

70502 Pumpstationer, uppgradering

70507 Stamavlopp

70586 Lotsbroverket proj kapacitet

Nya avloppsdirektiv 2040 i kombination med att kapacitetstaket är uppnått och miljötillståndet går ut 2027 medför att projektering för ombyggnader för att klara framtida behov behöver påbörjas 2025.

70722 Lotsbroverket, maskinutrustning och 70761 Dörr låssystem

Lotsbroverket är i behov av förnyad utrustning samt nytt lagstadgat låssystem.

70756 Pumpstationer breddningsmagasin

För att säkerställa pumpstationernas driftssäkerhet fortsätter uppgraderingar och installation av breddningstankar och reservkraft.

70757 Utveckla dagvattenrening Slemmern

I samband med att förverkligande av byggprojekt i centrum behöver staden sanera sitt dagvatten i området som idag är anlagt med backfall.

70758 Lotsbroverket, nödgenerator

70759 Pumpstationer, nödgenerator

70569 Ceders pumpstation och 70760 Hagtornsvägen, ny pumpstation

Pumpstationerna vid Hagtornsvägen och Ceders åkrarna behöver bytas ut under år 2025.

Ekonomiska styrprinciper

I denna budget utgör planår 2026 anslagens drifts- och investeringsramar inför nästa års budget. Driftens ramar består av ett Årsbidrag samt i en skild bindande avskrivningsplan (Avskrivningar och nedskrivningar). Investeringsramarna är summan av varje enskild fastställd investering.

Med dessa fastställda styrprinciper vill staden uppnå följande:

Klargöra det ekonomiska handlingsutrymmet på relevanta beslutsnivåer

- Skapa delaktighet i och förståelse för stadens ekonomiska förutsättningar
- Skapa förståelse mellan olika enheter och förvaltningar
- Stödja en decentraliserad organisation
- Betona att det ekonomiska ansvaret är på den nivå där det är påverkbart
- Ha en tydlig koppling mellan verksamhet och ekonomi
- Framhålla möjligheten och skyldigheten att nå fastställda mål med givna resurser
- Styra verksamheten med aktiviteter och nyckeltal

Relationen mellan stadsfullmäktige, nämnd och förvaltning

Stadsfullmäktige fastställer ett driftsnetto per anslag bestående av ett Årsbidrag samt en skild bindande avskrivningsplan (Avskrivningar och nedskrivningar). Stadsfullmäktige beslutar om anslagens investeringsbudget utifrån summan av varje enskild fastställd investering.

Beviljade budgetanslag får inte överskridas. I samband med tilläggsanslag bör man påvisa hur finansieringen sköts. Inte förpliktad att använda hela anslaget ifall uppsatta mål kan nås med lägre anslag.

Innan budgetåret inleds upprättar stadsledningen och nämnder detaljbudgeter för anslagen.

I investeringsdelen är anslagen bindande per investering/investeringsgrupp. Nämnd och stadsledning detaljbudgeterar investeringar som hör till samma investeringsgrupp.

Med anslag menas nämnd (med en eller flera anslag) och stadsledningen (med tre anslag).

I varje anslags driftsbudget innefattas även avskrivningar, nedskrivningar samt interna intäkter och kostnader.

Anslagsbindningen ligger på nämndnivå om inte annorlunda fastställs i budgeten.

Gemensamma förvaltningsövergripande upphandlingar, i enlighet med förvaltningsstadgan, kräver inget specifikt nämndbeslut.

Medel kan inte flyttas mellan anslag, inte mellan årsbidrag och avskrivningar/nedskrivningar, inte mellan drift och investering och inte heller mellan enskilda investeringar.

Uppenbara behov av rättelser av budgeten kan genomföras av kanslichefen i form av beslut om teknisk budgetkorrigering.

Sådan omfördelning mellan anslag som föranleds av beslutade organisationsförändringar genomförs å tjänstens vägnar av stadsledningen.

Varje anslag är i relation till stadsfullmäktige en resultatenhet. Verksamheten inom respektive nämnd kan sedan vara strukturerad i lokala resultatenheter. En resultatenhet/lokal resultatenhet ansvarar för resultatet, dvs. skillnaden mellan kostnader och intäkter.

Infrastruktursektorns Va-verk och fastighetsavdelning (inklusive lokalservice och vaktmästeri) hanteras även som balansräkningsenheter. Detta innebär inte bara ett ansvar för verksamhetens intäkter och kostnader utan även ansvar för verksamhetens tillgångar, egna kapital och skulder.

Kriterierna för en resultatenhet (inkl. balansräkningsenhet) är följande:

- Resultatkrav i form av intäkter och kostnader samt prestationer och kvalitet ska fastställas.
- Verksamheten ska ha möjlighet att påverka sina intäkter.
- Verksamheten ska ha en sådan omfattning att oförutsedda händelser som påverkar kostnadernas eller intäkternas storlek kan hanteras inom den ekonomiska ramen.

Ansvar för resultatet innebär att budgetansvarig kan öka sina kostnader om intäkterna blir högre än budgeterat, och har ett ansvar att minska sina kostnader om intäkterna blir lägre än budgeterat. Huvudregeln är att inga medel utöver stadsfullmäktiges fastställda budget beviljas under löpande år. Den som är ansvarig för en resultatenhet måste vidta omprioriteringar i verksamheten om oförutsedda händelser inträffar. Vidtagna omprioriteringar får dock inte avvika från fullmäktiges budget eller stadsstyrelsens fastställda verksamhetsplaner. Finansieringen ska alltid framgå i ärendet.

Fördelningsprinciper av budgetmedel

Intäkter

I budgeten finns fyra huvudtyper av intäkter:

- skatter
- landskapsandelar och -kompensationer
- externa intäkter
- interna intäkter (köp av tjänster och varor mellan olika enheter)

Med externa intäkter menas avgifter, taxor och annat som betalas av personer/företag utanför staden. Sådana intäkter tillfaller normalt den resultatenhet som haft kostnaderna för att utföra tjänsten.

Med interna intäkter menas intäkten vid försäljning av varor och eller tjänster till andra enheter i staden.

Kostnader

Huvudprincipen är att alla kostnader är påverkbara och att de således påförs respektive nämnd.

För de kostnader som ska fördelas internt gäller som huvudprincip att de kopplas till omfattningen på respektive enhets utnyttjande av tjänsterna i fråga.

Att kostnaderna är påverkbara innebär under löpande budgetår att nya kostnader som inte kunnat förutses ska inrymmas inom den budget som fastställts.

Personalkostnader

Beslut i personalärenden görs enligt de bestämmelser som antagits i särskild ordning. Den som fattar beslut i personalärenden är också ansvarig för beslutets ekonomiska konsekvenser.

Gemensamma resurser

De resurser som är gemensamma för staden ska utnyttjas.

Detta innebär att man inte får köpa tjänster utifrån i de fall staden kan tillhandahålla tjänsten. Vidare ska inköp göras enligt fastställda riktlinjer.

Investeringar och investeringsgrupper

En utgift kan räknas som investering när den har ett ekonomiskt värde om minst 50 000 euro och har en ekonomisk livslängd på minst tre år. En grundförbättring av befintlig anläggningstillgång kan räknas som investering då den ger ett bestående mervärde och förlänger objektets livslängd, men reparations- och serviceutgifter, vilka medför att tillgångens produktionsförmåga kan upprätthållas, bokförs som driftskostnad för den räkenskapsperioden för vilken den uppstått.

Nämnden ska både budgetera investeringarna och dess driftskonsekvenser.

Eventuella driftskostnader i samband med investering ska inrymmas i kommande års planer.

Den investeringsbudget som fullmäktige godkänt ett visst år ligger fast. De investeringar som inte hinner slutföras under året har ingen kvarvarande budget kommande år utan behöver för att slutföras beviljas tilläggsanslag.

0,7 procent av budgeterade investeringar (netto) ska budgeteras till konstnärlig miljögestaltning, dock som lägst 30 000 euro årligen.

Projekteringar kan föranleda behov av extra budgetmedel inför verkställandet av investeringen. Detta kräver skild beredning och prövning av stadsfullmäktige för beslut.

Internränta

Om behov föreligger så beslutar stadsstyrelsen om ändring av den interna räntan i samband med budgetbehandlingen. Detta utgående från marknadsränteläget och stadens faktiska upplåningskostnad i kombination med en ambition att hålla en stabil och förutsägbar nivå på internräntan.

Verksamhetsförändringar

Verksamheternas huvudsakliga inriktning och omfattning fastställs av stadsfullmäktige vid antagandet av budgeten.

Under löpande år ska en nämnd alltid i förväg inhämta medgivande från stadsstyrelsen eller fullmäktige, om man planerar förändringar som kommer att höja nettokostnaden över beslutad eller indikativ ram, dvs

- då väsentlig ny verksamhet sätts igång eller väsentlig befintlig verksamhet läggs ner, och vid planering av sådana åtgärder.
- vid väsentlig utvidgning eller standardhöjning av befintlig verksamhet.
- vid åtgärder i övrigt som kan medföra ekonomiska åtaganden och får betydande konsekvenser även efter budgetåret.

Uppföljningen

Förutom en verksamhetsberättelse i samband med räkenskapsperiodens bokslut ska varje nämnd löpande följa upp sin verksamhet. Varje nämnd rapporterar till stadsstyrelsen i samband med bokslutet och för tertial-uppföljningarna januari-april och januari-augusti. Dessa rapporteringar ska avse både drifts- och investeringsbudget. Uppföljningen ska avse både ekonomi och verksamhet och omfatta väsentliga avvikelser från budgeten, vad gäller:

- ekonomi
- prestationer och kvalitet
- aktiviteter

Upphandling och konkurrensutsättning

All upphandling ska följa gällande lagar och bestämmelser och präglas av affärsmässighet, konkurrens och objektivitet. Under EU:s tröskelvärde ska detta ske enligt stadens upphandlingsanvisningar och över EU:s tröskelvärde enligt lagen om offentlig upphandling.

Stadens särskilda krav på kvalitet, miljö och social hänsyn ska beaktas. Mariehamns stad ska dra fördelar av sin storlek som köpare genom fler förvaltningsövergripande upphandlingar.

All upphandling som överstiger 30 000 euro ska genomföras i stadens elektroniska upphandlingsverktyg.

Taxor

Samtliga taxor och avgifter fastställs exklusive moms. Pris inklusive moms kan anges men det ska vara tydligt att det är det momsfria priset som fastställs och aktuell momsprocent ska i så fall framgå.

Om inte annat framgår av speciallagstiftning ska alla taxor som avser offentligrättsliga avgifter fastställas av stadsfullmäktige. Privaträttsliga avgifter och taxor kan i enlighet med 39 § stadens förvaltningsstadga fastställas av nämnd. En offentligrättslig avgift baserar sig på lag. Offentligrättsliga avgifter är till exempel klientavgifter inom social- och hälsovården samt avgifter för byggnadsinspektion och byggnadstillsyn. Privaträttsliga avgifter baserar sig på avtal mellan kommunen och den som avgiften gäller. Privaträttsliga avgifter är till exempel vatten- och elavgifter, hyror och olika inträdesavgifter.